



# Årsrapport 2023

**HOLD  
NORGE  
RENT**

# Om Hold Norge Rent

Hold Norge Rent er en ideell forening som arbeider mot forsøpling. Foreningen skal både forebygge forsøpling og bidra til opprydding av søppel.

Hold Norge Rent inviterer aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor til å bidra til en felles dugnad mot forsøpling gjennom samarbeid og medlemskap.

Se [holdnorerent.no](http://holdnorerent.no) for mer informasjon.

 Grønnvaskingsplakaten



## Rapportnummer

HNR-2402

## Ansvarlig utgiver

Hold Norge Rent

## Utgitt

Oslo, august 2024

## Redaktør

Lise Keilty Gulbransen

## Tekst

Lise Keilty Gulbransen

Heidi Gromstad

Malin Stapnes Dahl

John Harald Sand

Carl Pedersen

Astrid Kordal Næss

Kine Lillerud

Daniel Tjønn Thingvoll

Randi Alsos

Merethe Hommelsgård

Mari Mo Osterheider

## Forsidebilde

Hold Norge Rents administrasjon rydder utenfor det nye kontoret på Karl Johans gate i Oslo.  
Foto: Hold Norge Rent

## Layout

Parabol Studio

## Trykk

TS Trykk AS

## Adresse

Karl Johans gate 5,  
0154 Oslo

## E-post

[post@holdnorerent.no](mailto:post@holdnorerent.no)

## Telefon

40 00 14 38

## Nettside

[holdnorerent.no](http://holdnorerent.no)

[likefinsomfor.no](http://likefinsomfor.no)

## Organisasjonsnummer

914 773 547

## Styreleder

Asgeir Knudsen

## Daglig leder

Lise Keilty Gulbransen

1	Innledning	5
2	Om Hold Norge Rent	6
3	Medlemmer og samarbeidspartnere	8
4	Styret	10
5	Hovedaktiviteter	11
5.1	Hold Norge Rent-konferansen	11
5.2	Gullklypa	11
5.3	Før fuglene kommer	12
5.4	Vårryddedagen	12
5.5	Byryddedagen	13
5.6	Strandryddeuka	14
5.7	Min bit av Norge	14
5.8	Folkeforskning	16
5.9	Nasjonal ryddestatistikk for 2023	18
5.10	Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer	19
5.11	Ryddeutstyr	20
5.12	Refusjonsordningen	20
5.13	Nettverk for frivillig opprydding	22
5.14	Kartlegging av forsøpling	22
5.15	Bransjeseminar	23
5.16	Samarbeidsprosjekter	23
6	Kommunikasjon	27
6.1	Hold Norge Rent-magasinet	28
6.2	Statistikk for egne kanaler	28
6.3	Mediearbeid	30
6.4	Utadrettet aktivitet	31
6.5	Rådgivings- og veiledningstjenester	32
6.6	#likefinsomfor	33
6.7	Dovett: «Det må du nesten bare drite i»	34
6.8	Publikasjoner	34
7	Internasjonalt samarbeid	35
7.1	Nordisk samarbeid	36
7.2	Clean Europe Network (CEN)	37
7.3	International Coastal Cleanup (ICC)	37
7.4	Arctic Cleanup	38
7.5	Arktisk ryddeekspedisjon	38
8	Annen aktivitet	40
8.1	Ryddeaksjoner i egen regi	40
8.2	Organisasjonsutvikling	41
8.3	Flytting	42
9	Administrasjonen	45
10	Årsregnskap	46
	Appendiks: Før fuglene kommer-avdelinger	47
	Appendiks 2: Oversikt over adopterte områder per 31.12.2023	49
	Appendiks 3: Hold Norge Rents implementering av Skifts 10 prinsipper for et mer sirkulært næringsliv	52





Foto: Hold Norge Rent

# 1 Innledning

Frivillig opprydding er Hold Norge Rents kjernevirksomhet, og oppryddingsdugnaden står fortsatt sterkt i Norge. Nærmere 600 000 nordmenn ryddet søppel én eller flere ganger i løpet av 2023.

I 2023 lanserte Hold Norge Rent (HNR) Byryddedagen som en ny nasjonal ryddedugnad. Dugnaden ble en umiddelbar suksess med god oppslutning både i Norges ryddemiljø, hos foreningens medlemmer og samarbeidspartnere og blant norske kommuner.

Byryddedagen ble lansert for å imøtekomme frivillighetens ønske om å rydde om våren. Målet med dugnaden er både å mobilisere til frivillig opprydding og å sikre at frivillig opprydding ikke forstyrrer hekkende fugl.

Mens frivilligheten fortsetter å rydde, opplever HNR også at stadig flere næringslivsaktører og kommuner ønsker å ta tak i egne forsøplingsutfordringer. Foreningens mål er å motivere alle til å adressere risikoen for forsøpling knyttet til egen virksomhet.

Kommunene spiller en helt sentral rolle i arbeidet mot forsøpling, og HNR ser at våre kommunemedlemmer jobber strategisk og systematisk for å ta tak i forsøplingssituasjonen i egen kommune. Men mange kommuner har dessverre ikke tilstrekkelig med ressurser, og forsøplingsaker blir derfor ofte nedprioritert.

Næringslivet kan på sin side bidra til å løse mange av Norges forsøplingsproblemer. Forsøpling skjer i hele livssyklusen til produkter og tjenester, og risikoen for forsøpling er ofte størst i bruks- og forbruksfasen. Tiltak må selvsagt settes inn der risikoen er størst. Samtidig må vi prioritere tiltak med størst mulig effekt. I 2023 utviklet og lanserte HNR derfor tiltakspyramiden mot forsøpling. Denne visualiserer hvilke typer tiltak som har størst effekt og hjelper både næringslivet og kommuner til å velge effektive løsninger.

Design av emballasje, produkter, tjenester og omgivelser kan redusere risikoen for forsøpling betydelig, og i 2023 fikk HNR endelig muligheten til å gjennomføre et prosjekt med fokus på design mot forsøpling sammen med Mepex, Grønt Punkt Norge og Emballasjeforeningen. Prosjektet ble gjennomført med støtte fra Handelens Miljøfond og resulterte i en designguide med tiltak som reduserer risikoen for forsøpling fra emballasje.

Forsøpling representerer lekkasjer fra sirkulærøkonomien, og innsats mot forsøpling er en viktig brikke i arbeidet for en bærekraftig samfunnsutvikling, men HNR må selvsagt også sørge for at foreningens egen virksomhet er bærekraftig. I 2023 signerte HNR derfor Skifts «10 prinsipper for et mer sirkulært næringsliv» og implementerte disse i egen virksomhet. HNRs medlemmer og samarbeidspartnere oppfordres også til å signere og iverksette disse prinsippene.

Vi takker alle som bidrar til arbeidet mot forsøpling, og en spesielt stor takk går til våre medlemmer, sponsorer og samarbeidspartnere. Tusen takk for støtten og samarbeidet i 2023.

Sammen mot forsøpling!

**Asgeir Knudsen**  
Styreleder

**Lise Keilty Gulbransen**  
Daglig leder



## 2 Om Hold Norge Rent

Hold Norge Rent er en ideell forening som arbeider mot forsøpling. Foreningens visjon er et søppelfritt Norge.

Arbeidet mot forsøpling er et felles ansvar, og HNR skal motivere alle deler av samfunnet til å bidra.

### HNRs hovedmål i perioden 2023–25

- Forebygge forsøpling
- Engasjere offentlig, privat og frivillig sektor i arbeidet mot forsøpling
- Mobilisere frivillige til opprydding av eierløst søppel
- Ansvarliggjøre kildene til forsøpling
- Levere kunnskap om forsøpling

### I inneværende periode skal HNR:

- ta initiativ til innhenting av, ha oversikt over og formidle kunnskap om forsøplings-situasjonen i Norge
- arbeide for å redusere, stoppe og forebygge forsøpling
- bidra til opprydding av forsøpling
- ha en solid og forutsigbar økonomi
- ha fokus på organisasjonsutvikling
- delta i det internasjonale arbeidet mot forsøpling

HNR skal bidra til å samle aktørene og miljøene i Norge som arbeider mot forsøpling og ressurser på avveie. Målet er å legge til rette for dialog, kunnskaps- og erfaringsutveksling og samarbeid mot forsøpling. Foreningen skal også bidra til økt gjenbruk og gjenvinning ved at avfall samles inn gjennom etablerte retur- og innsamlingsordninger.





### 3 Medlemmer og samarbeidspartnere

Hold Norge Rent er en medlemsorganisasjon. Gjennom medlemskap og samarbeid bidrar aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor til arbeidet mot forsøpling.

Følgende kan være medlemmer:

- Private bedrifter
- Bransjeorganisasjoner
- Offentlige virksomheter som kommuner, fylkeskommuner, offentlig eide selskaper m.fl.
- Private foreninger, frivillige organisasjoner og stiftelser

Per 31. desember 2023 hadde HNR 136 medlemmer. Medlemskontingentene for 2023 var henholdsvis kr. 12 500 for hovedmedlemmer, kr. 6 250 for støtte-medlemmer og kr. 2 650 for frivillige lag, foreninger og organisasjoner.

#### SAMARBEIDSPARTNERE

HNR hadde tolv hovedsponsorer i 2023:

- Grønt Punkt Norge
- Ragn-Sells
- Skagerak Energi
- Sirkel Glass
- Infinitum
- Eplehuset
- Implenia
- Omhu
- Tripletex
- Kia bil
- Naturkompaniet
- Norges sjømatråd

I tillegg hadde HNR samarbeidsavtaler med Telenor Yng og Lofotprodukter.

#### TILSKUDD, STØTTE OG GAVER

I 2023 mottok HNR driftstilskudd og prosjekttilskudd fra Klima- og miljødepartementet og Handelens Miljøfond og prosjektstøtte fra Senter mot marin forsøpling, Sparebankstiftelsen DNB, Oslo kommune, Kristiansand kommune, Bærum kommune, Trondheim kommune, Viken fylkeskommune, Sparebank1 Østlandet, Bergesenstiftelsen, Nordisk ministerråd og Ocean Conservancy. Vi mottok også gaver fra en rekke enkeltpersoner, skoler, organisasjoner og bedrifter.

#### HOVEDMEDLEMMER

Artko AS  
Asker kommune  
Avfall Norge  
Bergen kommune  
Bewi Produkter AS  
Bravida Norge AS  
Bryggeri- og drikkevareforeningen  
Bærum kommune  
CBRE Norge  
Den Norske Emballasjeforening  
Den Norske Turistforening  
Dermanor AS  
Diplom-Is  
Eplehuset  
ERP Recycling  
Essity Norway AS  
Flokk AS  
Food Folk Norge AS  
Forbundet Kysten  
Fortum Strøm AS  
Fosen Renovasjon IKS  
Friluftsrådenes Landsforbund  
Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal  
Friluftsrådet Vest  
GRID Arendal  
Grønt Punkt Norge  
Haga Golf  
Hansa Borg Bryggerier  
Helgeland Avfallsforedling IKS  
Helly Hansen  
Hero Norge AS  
Hold Havna Ren  
Hurtigbåtforbundet  
Hurtigruten AS  
Høyres Hovedorganisasjon  
In the same boat  
Infinitum  
IRS Miljø IKS

JAS  
JBF Bank og Forsikring  
Jotun AS  
Karmøy kommune  
Kingspan Water & Energy AS  
Kristiansand kommune  
Lantmännen Unibake Norway AS  
Lofoten Avfallsselskap IKS  
Lofotprodukt AS  
LOOP Stiftelsen for kilde-sortering og gjenvinning  
Lørenskog idrettsforening  
Marinreparatørene  
Mepex Consult AS  
Miljøagentene  
Miljøstiftelsen Elv og Hav  
Mills AS  
Naturkompaniet AS  
NITO Avdeling Oslo og Akershus  
NG Group  
Nordic Ocean Watch  
Nordkapp kommune  
Norges Basketballforbund  
Norges Bygdeungdomslag  
Norges Dykkeforbund  
Norges Fiskarlag  
Norges Friidrettsforbund  
Norges Jeger- og Fiskerforbund  
Norges Motorsportforbund  
Norges Naturvernforbund  
Norges Padleforbund  
Norges Seilforbund  
Norges Volleyballforbund  
Norsirk  
Norsk Dekkretur  
Norsk Friluftsliv  
Norsk Fyrverkeriforening  
Norsk Vann

Norwex Norge AS  
Orkla ASA  
Oslofjorden Båteierunion  
Plastfritt Hav  
Polyform  
Progress Ingeniørfirma AS  
Ragn-Sells AS  
Redningsselskapet  
Reitan Convenience Norge  
ReMidt  
Remiks Miljøpark AS  
RENAS AS  
Renovasjonselskapet for Drammensregionen IKS  
Reno-Vest IKS  
Ringnes AS  
Ryde Technology AS  
SALT Lofoten  
Sandnes kommune  
Scale AQ  
Sirkel Glass  
Skagerak Energi AS  
SkiStar Norge AS  
Sparebank1 Gudbrandsdal  
Sparebank1 Hallingdal Valdres  
Sparebank1 Søre Sunnmøre  
Statskog  
Stiftelsen FEE  
Stiftelsen Risøy Folkehøyskole  
Stiftelsen Vefsn Folkehøyskole  
Tine SA  
Vellenes Fellesorganisasjon  
Vestfold Avfall og Ressurs AS  
Våre Strender  
World Wildlife Fund Norge  
Ålesundregionen Interkommunale Miljøelskap IKS

#### STØTTEMEDLEMMER

Acamp  
Alti Buskerud  
Avfall Sør  
Bouvet Norge AS  
Cabincampers  
Eagle Products AS  
Ecofiber Recycling AS  
Entercard Norge  
Fjellregionen Interkommunale  
Avfallsselskap IKS  
Friluftsmagasinet AS  
Glasopor  
Hålogaland Ressursselskap IKS  
Innherred Renovasjon IKS  
Masternes Gjenvinning AS  
Nordhordland og Gulen Interkommunale Renova-sjonselskap IKS  
Nord Pool  
Norsk Resy  
Nærøysund kommune  
Romerike avfallsforedling IKS  
Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonselskap IKS  
Salten Aqua  
SpillTech AS  
Stavanger kommune  
VisitOslo



## 4 Styret

Hold Norge Rents styre har i perioden 26. april 2023 til 24. april 2024 bestått av:

**Asgeir Knudsen**  
Friluftsrådernes Landsforbund  
(styreleder)

**Gunhild Solberg**  
Sirkel Glass  
(nestleder)

**Beate Krokan Carlsson**  
Norges Jeger- og Fiskerforbund  
(styremedlem)

**Stina Kildedal-Johannessen**  
Hansa Borg Bryggerier  
(styremedlem)

**Solvor B. Stølevik**  
Kristiansand kommune  
(styremedlem)

**Bente Sørum**  
Ragn-Sells  
(styremedlem)

**Øystein Peder Solevåg**  
Attvin  
(styremedlem)

**Kari Bunes**  
Emballasjeforeningen  
(styremedlem)

**Linn Stokke**  
ReMidt  
(1. varamedlem)

**Ingeborg Bastiansen**  
Vellenes Fellesorganisasjon  
(2. varamedlem)



Asgeir Knudsen



Gunhild Solberg



Beate Krokan Carlsson



Stina Kildedal-Johannessen



Solvor B. Stølevik



Bente Sørum



Øystein Peder Solevåg



Kari Bunes

## 5 Hovedaktiviteter

I 2023 innledet Hold Norge Rent arbeidet med å implementere strategiplanen for 2023–25. Strategien vektlegger fortsatt frivillig opprydding, men forebyggende arbeid har også fått en sentral plass i foreningens arbeid.

### 5.1 Hold Norge Rent-konferansen

Hold Norge Rent-konferansen ble gjennomført for 12. gang i 2023. Konferansen fant sted i Sandvika 9.–10. mai og satte fokus på samarbeid mot forsøpling. Konferansen ble gjennomført i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd og Bærum kommune. Stortingspresident Masud Gharahkhani åpnet konferansedagen tirsdag 9. mai, og under ledelse av konferansier Kine Martinussen (PwC) hørte deltakerne fra blant andre SINTEF, Ogoori, Client Earth, Håll Sverige Rent, Senter mot marin forsøpling, BeWapp, Katapult Ocean, Havforskningsinstituttet og Bellona. Dagen ble avsluttet med festmiddag og konsert i regi av CleanSounds.

Fag- og nettverksdagen onsdag 10. mai ble arrangert i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd og Bærum kommune. Ordfører i Bærum kommune Lisbeth Hammer Krog innledet dagen. I tillegg bidro Implenia og Mepex med innlegg før gruppearbeid og fagturer. DNV biolab, Oslofjordens Friluftsråd

og Kambo Marina AS var vertskap for fagturene, som henholdsvis fokuserte på miljøovervåking, forsøplingsrisiko og vrakbåter.

#### Programkomité for Hold Norge Rent- konferansen 2023

Malin Stapnes Dahl Hold Norge Rent (leder)	Liv-Marit Hansen Oslofjordens Friluftsråd
Maria Pettersvik Arvnes Norges Fiskarlag	Ole Kristian Johansen Bærum kommune
Bjørn Einar Grøsvik Havforskningsinstituttet	Gunhild Solberg Sirkel Glass og styremedlem i Hold Norge Rent
Anja Meland Rød Senter mot marin forsøpling	Ingrid Maurstad Katapult Ocean
Lars Urheim Ogoori	

Prosjektet ble gjennomført med støtte fra Nordnet, Implenia, Bærum kommune og Viken fylkeskommune.

### 5.2 Gullklypa

Gullklypa 2022 ble tildelt Ruben Oddekalv fra Norges Miljøvernforbund. Han fikk prisen for utrettelig og livslang innsats mot marin forsøpling og for miljøet. Juryen bestod av leder Line Berg Dørum (Orkla/HNRs styre), Nicolay Moe (Oslofjordens Friluftsråd) og Rolf-Ørjan Høgset (In the Same Boat og vinner av Gullklypa 2021). Heidi Gromstad (HNR) var juryens sekretær.

Juryen mottok 56 forslag, og i tillegg til Oddekalv nominerte juryen Bente Fiskarstrand (Plastfritt Hav), Ståle Pedersen (Besteforeldrenes Klimaaksjon og Dypets Miljøpatrulje), Søgne Dykkerklubb og Fjord CleanUP. Prisen ble delt ut av stortingspresident Masud Gharahkhani under Hold Norge Rent-konferansen 2023. Gullklypa består av et diplom, en vandrepokal laget av Norwegian Trash og en gavesjekk fra Ragn-Sells AS. Vandrepokalen ble delt ut for første gang i 2022.



Gullklypa 2022 tildeles Ruben Oddekalv  
Foto: Erik Thomas Kirkman



### 5.3 Før fuglene kommer

Før fuglene kommer (FFK) er et landsomfattende ryddeprosjekt som skal mobilisere til opprydding før hekketiden starter og ferdselsforbudet i fugle-reservater trer i kraft. I tillegg skal prosjektet skape større bevissthet om rydding og hekkende fugl. Prosjektet er et samarbeid mellom HNR, Statens naturoppsyn (SNO) og BirdLife Norge, i tillegg til lokale og regionale avdelinger.

I kjølvannet Rydd Norge-programmet synker antall FFK-avdelinger. I 2023 hadde FFK 10 påmeldte avdelinger, men kun fire avdelinger gjennomførte ryddeaksjoner i løpet av året. Det ble gjennomført ryddeaksjoner i Viken, Oslo, Vestfold og Telemark, Agder, Møre og Romsdal og Vestland. Totalt deltok 1 270 frivillige, og 7 448 kilo søppel ble samlet inn.

Kommunikasjon er en sentral del av FFK. Målet er skape større bevissthet hos frivillige ryddere, informere om ferdselsforbudet og formidle budskapet om å ta hensyn til hekkende fugl og unngå rydding i hekketiden. Kommunikasjonskampanjen kjøres i sosiale medier og oppnådde 1 444 211 visninger i 2023.

Styringsgruppen for FFK består av Statens naturoppsyn, BirdLife Norge, Oslofjordens Friluftsråd og HNR som leder gruppen.

Se appendiks 1 for oversikt over FFK-avdelingene.

Før fuglene kommer ble gjennomført med tilskudd fra Klima- og miljødepartementet og støtte fra Handelens Miljøfond.

### 5.4 Vårryddedagen

Vårryddedagen er en nasjonal ryddedugnad som skal mobilisere til rydding i forkant av hekketiden og før ferdselsforbudet trer i kraft. I 2023 ble dugnaden gjennomført for tredje gang siden relanseringen i 2021. Grunnet snø, is og andre værforhold finner dugnaden først og fremst sted i Sør-Norge, på Vestlandet og i Midt-Norge.

Vårryddedagen 2023 ble gjennomført lørdag 18. mars i områder uten snø og is og der været tillot rydding.

HNR bidro til følgende arrangementer:

- Tromøya i Arendal i samarbeid med Sjøsjukt og Våre Strender
- Kråkerøyene naturreservat i regi av Oslofjordens Friluftsråd sammen med Skjærgårdstjenesten fra Moss, Fredrikstad og Hvaler
- Vigelandsparken sammen med Ahmadiyya muslimsk trossamfunn

Resultater for Vårryddedagen 2023 fra Rydde:

- Antall aksjoner: 161
- Antall frivillige ryddeøkter: 1 895
- Mengde innsamlet søppel: 34 tonn

Vårryddedagen ble gjennomført med tilskudd fra Klima- og miljødepartementet og støtte fra Handelens Miljøfond.

### 5.5 Byryddedagen

I 2023 lanserte HNR Byryddedagen. Dette er en ny nasjonal ryddedugnad. Dugnaden fant sted lørdag 6. mai og ble en umiddelbar suksess.

Byryddedagen skal mobilisere til, og tilrettelegge for, frivillig opprydding når rydding i naturen frarådes grunnet hekketiden. Initiativet ble tatt godt imot både i ryddemiljøet, hos kommunene og i bedrifter som deltar i opprydding.

HNR lanserte Byryddedagen med et hovedarrangement langs Akerselva i Oslo. Frivillige kunne komme og gå gjennom hele dagen og ble møtt av organisasjoner nedover langs elven.

Byryddedagen ble gjennomført med støtte fra Handelens Miljøfond, samt Oslo kommune som dekket kostnadene til avfallshåndteringen i Oslo.

Følgende organisasjoner var til stede og bistod frivillige og gjennomførte ryddeaksjoner:

- NITO
- Norsk Gjenvinning
- Rydd Marka
- Clean Coast Anglers
- Fjord CleanUP

I tillegg samarbeidet HNR med Aukrust-stiftelsen, og Ludvig fra Flåklypa var til stede og delte ut diplomer til barn som ryddet.

Resultater for Byryddedagen 2023 fra Rydde:

- Antall aksjoner: 205
- Antall frivillige ryddeøkter: 4 325
- Mengde innsamlet søppel: 48 tonn





## 5.6 Strandryddeuka

Strandryddeuka 2023 ble gjennomført i perioden 8.–17. september. HNR gikk i 2023 bort fra tema-dager med forhåndsbestemt dato og oppfordret heller hver enkelt målgruppe til selv å velge felles dato for egne dugnader.

Et viktig mål for Strandryddeuka er å gjøre arrangementer tilgjengelig for frivillige og skape bevissthet rundt forsøpling og opprydding. Engasjementet rundt om i landet er imponerende.

Resultater for Strandryddeuka 2023 fra Rydde:

- Antall aksjoner: 565
- Antall frivillige ryddeøkter: 16 558
- Mengde innsamlet søppel: 127 tonn

Strandryddeuka 2023 ble gjennomført med støtte fra Handelens Miljøfond og Ocean Conservancy.

### Oversikt over arrangementene HNR deltok på og organiserte i samarbeid med lokale aktører og frivillige

8. sept	<b>Tur med Åpning av Strandryddeuka på Fløyholmen</b> Samarbeid med Miljøstiftelsen Elv og Hav, Oslofjordens Friluftsråd, Marin omsorg, Fredrikstad kommune, Hvaler kommune, Skjærgårdstjenesten og CleanSounds.
9. sept	<b>Tur med mening langs Glommastien</b> Samarbeid med Miljøstiftelsen Elv og Hav og Lokalsamfunnsutvalget
13. sept	<b>Ryddeaksjon med idretten på Lørenskog</b> Samarbeid med Lørenskog Idrettsforening (LIF) og Ragn-Sells
14. sept	<b>Ryddeaksjon med KIA og Rænsk</b> Ryddeaksjon i Trondheim sammen med KIA og den lokale organisasjonen Rænsk
16. sept	<b>Strandryddedagen/den internasjonale Strandryddedagen på Skjervøy</b> Samarbeid med Nord-Troms Friluftsråd, Skjervøy kommune og Ocean Conservancy

Tabell 1: Hovedarrangementer under Strandryddeuka 2023.

## 5.7 Min bit av Norge

Min bit av Norge er en adopsjonsordning som handler om å sette rydding i lokalmiljøet i system. Når vi adopterer en bit av Norge, forplikter vi oss til å ta vare på et område vi er glad i. Det kan innebære å rydde badestranda vi bruker gjennom sommeren, eller det kan være å rydde rundt arbeidsplassen eller fotballbanen en gang i uka. Det kan også være en lærer som tar med klassen sin ut til en fast øy tre ganger i året for å rydde, registrere funn, se hvilke kilder forsøplingen kommer fra og se i hvilken grad ryddingen har en effekt over tid.

Adopsjonsgrupper kan adoptere strender, øyer og holmer, områder av havbunnen eller bekker, elver og innsjøer, så vel som stier og turområder. Adopsjonene etableres i dialog med kommunen, i samarbeid med det lokale avfallsselskapet og i forståelse med eventuelle grunneiere.

Per 31. desember 2023 var det registrert 268 adopterte områder i Norge. Se appendiks 2 for oversikt over adopsjonsgrupper og adopterte områder.

Min bit av Norge er fullfinansiert gjennom støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

### I 2023 ble det adoptert 30 nye områder i Norge

Troms og Finmark	5
Møre og Romsdal	4
Vestland	4
Rogaland	8
Oslo	1
Viken	2
Vestfold og Telemark	4
Agder	2

Tabell 2: Antall nye adopsjoner i 2023.





## 5.8 Folkeforskning

Innsamling av kunnskap står helt sentralt i arbeidet mot forsøpling, og i Norge er folkeforskning den største kilden til kunnskap om forsøpling.

Folkeforskning er en viktig og anerkjent metode for innsamling av data, og på bakgrunn av den økende bruken av folkeforskning, etablerte Norsk forskningsråd et nasjonalt nettverk for folkeforskning i 2022. Også i EU har folkeforskning fått stor oppmerksomhet, og dette har ledet til opprettelse av European Citizen Science Association.

Folkeforskning er også et av de viktigste tiltakene anbefalt av Det europeiske miljøbyrået i arbeidet mot marin forsøpling.

I Norge begynte den aktive og systematiske innhenting av kunnskap om forsøpling gjennom folkeforskning med etableringen av Ryddeportalen i 2014. I dag samles folkeforskningsdataen inn gjennom verktøyet Rydde som frem til 31. desember 2023 ble driftet av Senter mot marin forsøpling i samarbeid med HNR. Se 5.11 for mer informasjon om Rydde.

Frivillige ryddere legger ned en stor og viktig innsats, men det er likevel vanskelig å unngå feil og mangler<sup>1</sup>. Derfor kvalitetssikrer HNR dataen som kommer inn fortløpende gjennom året. Dette innebærer korrigeringer for feil- og dobbeltregistreringer.

Selv med grundig gjennomgang kan HNR likevel ikke garantere at det ikke finnes feil i materialet, men folkeforskningsstatistikken er basert på flere tusen uavhengige registreringer, og dette gjør at statistikken presentert likevel er sannsynlig.

Folkeforskningsdataen benyttes av myndigheter, forskere, kommuner, næringsliv, media, miljøorganisasjoner, frivillige m.fl. og gir oss muligheten til å si noe om type søppel på avveie, hvor søppelet befinner seg og mulige kilder og årsaker til forsøpling. Dataen kan også danne grunnlag for å spore endringer over tid. HNR legger derfor stor vekt på å sikre at denne dataen er best mulig.

I 2023 bestod datagrunnlaget av 3 305 ryddeaksjoner opprettet av 1 049 unike brukere. 621 av disse aksjonene hadde detaljert funnregistrering.

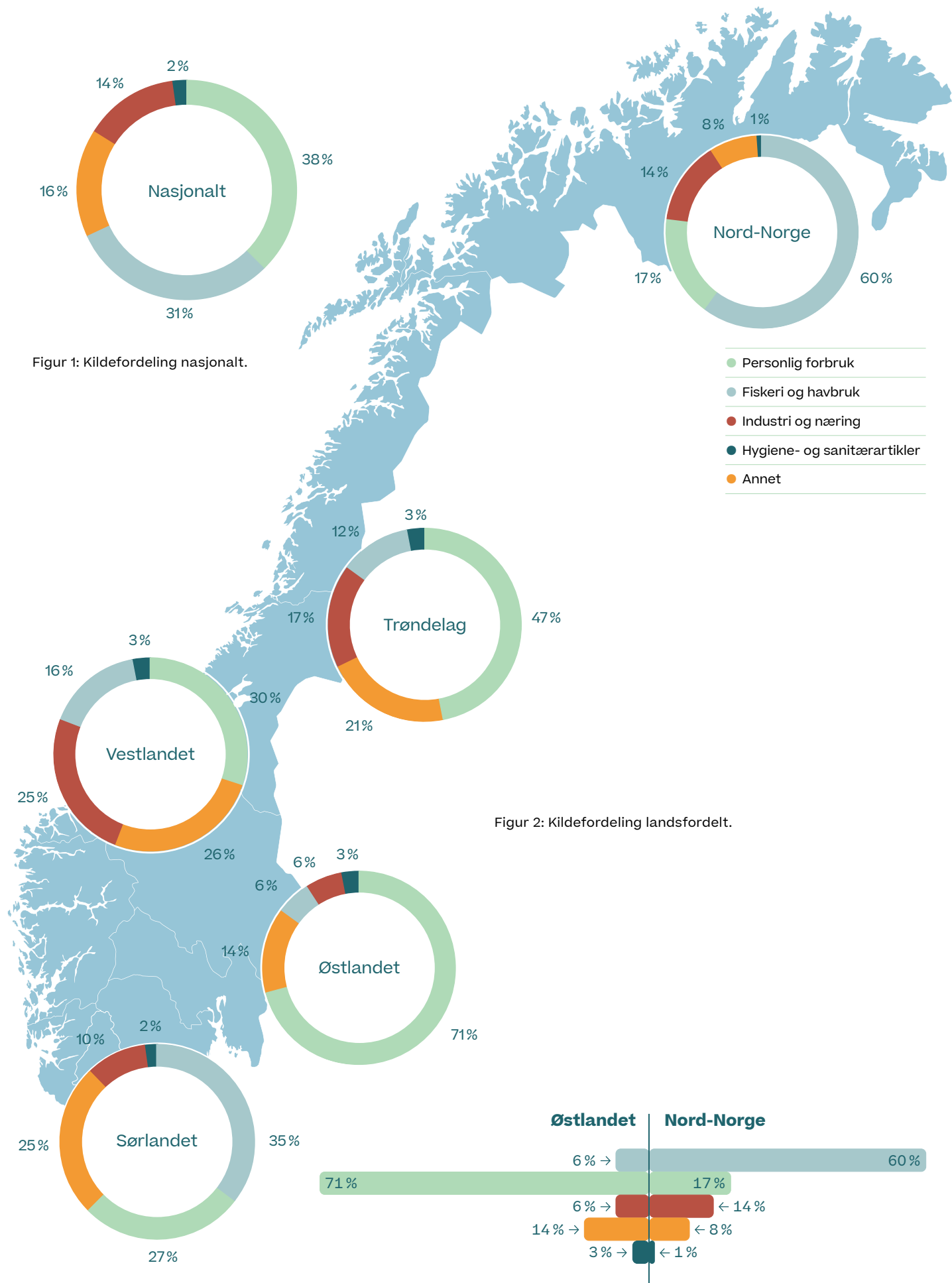
### Datagrunnlaget fra Rydde i 2023

- Andel fullførte aksjoner med registrerte hovedtall (antall frivillige, kilo og meter): 81 prosent
- Andel fullførte aksjoner med registrerte funn: 19 prosent

Dataen fra folkeforskningen analyseres og sammenstilles av HNR, og 2023-resultatene er publisert i Rydderapporten for 2023<sup>2</sup>. For øvrig bistår HNR media, kommuner, næringsliv, forskere m.fl. med skreddersydd data på forespørsel.

HNRs arbeid med folkeforskning ble finansiert med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling.

<sup>1</sup> Feil i data samlet inn kan også være grunnet feil og mangler i Rydde.  
<sup>2</sup> <https://holdnorerent.no/content/uploads/2024/04/Rydderapporten-2023.pdf>



Figur 1: Kildefordeling nasjonalt.

Figur 2: Kildefordeling landsfordelt.

Figur 3: Sammenligning av kildefordelingen på henholdsvis Østlandet og i Nord-Norge.



## 5.9 Nasjonal ryddestatistikk for 2023

Vårryddedagen, Byryddedagen og Strandryddeuka er nasjonale ryddekampanjer som samler Norge til dugnad. I tillegg til disse dugnadene rydder frivillige gjennom hele året. HNR bistår alle som trenger råd, veiledning og annen hjelp i forbindelse med ryddeaksjoner, lokale og regionale dugnader og andre ryddeinitiativ over hele landet gjennom hele året.

Frivillige rydder både langs kysten og i innlandet, langs vassdrag og innsjøer, så vel som under vann.

Her følger en oppsummering av resultatene fra hele ryddesesongen i 2023 i henhold til tall fra Rydde<sup>3</sup>:

- 3 305 ryddeaksjoner på landsbasis
- 61 305 frivillige ryddeøkter
- 1 499 km ble ryddet
- 954 tonn marint avfall ble samlet inn

Antall ryddeaksjoner som ble registrert i Rydde i 2023 gikk ned 14 prosent sammenliknet med 2022, men antall registrerte ryddeøkter steg med 8 prosent sammenliknet med fjoråret.

### Topp 5

Funn nasjonalt	Antall funn	% fordeling	
<b>1</b> Tau	30 205	17%	
<b>2</b> Uidentifiserbare plastbiter	23 239	13%	
<b>3</b> Sigarettneiper	19 656	11%	
<b>4</b> Fiskekroker	13 891	8%	
<b>5</b> EPS	10 960	6%	

Tabell 3: Topp 5 funn nasjonalt.

### Topp 5

Tilstedeværelse på aksjon	Antall aksjoner	% antall aksjoner	
<b>1</b> Tau	389	63%	
<b>2</b> Plastflasker	340	55%	
<b>3</b> Matemballasje	295	48%	
<b>4</b> Lokk og korker	289	47%	
<b>5</b> Uidentifiserbare plastbiter	287	46%	

Tabell 4: Topp 5 funn nasjonalt basert på tilstedeværelse på ryddeaksjon.

<sup>3</sup> <https://ryddenorge.no>

## 5.10 Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer

Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer skal dokumentere forsøpling i innlandsområder og identifisere nasjonale og lokale forsøplingsproblemer og landbaserte kilder til marin forsøpling.

Programmet ser også på forskjeller i mengde forsøpling mellom områder i nærheten av motorisert ferdsel og mer avsidesliggende områder.

I 2023 ble 15 ferskvannskilder, med to måleområder hver, ryddet og kartlagt for forsøpling:

- Oslo: Akerselva
- Viken: Drammenselva, Øyeren/Gansvika, Glomma, Tyrifjorden
- Vestfold og Telemark: Norsjø
- Agder: Gillsvannet
- Rogaland: Figgjo
- Vestland: Røykenesvatnet og Samdalsvatnet
- Møre og Romsdal: Brusdalsvatnet
- Innlandet: Mjøsa
- Trøndelag: Nidelva
- Nordland: Rørvikvatnet
- Troms og Finnmark: Skallelva og Storelva

For å stryke lokal forankring og dra nytte av lokal kunnskap, samarbeidet HNR med følgende lokale aktører:

- Plastfritt hav (Møre og Romsdal)
- Norges Miljøvernforbund (Vestland)
- Stavanger og Rogaland Jeger- og Fiskerforening (Rogaland)
- Naturvernforbundet Trøndelag (Trøndelag)
- Lofoten Avfallselskap (Nordland)
- Vadsø Atletklubb (Troms og Finnmark)

Totalt ble 1 905 funn samlet inn og registrert, og 53 prosent av søppelet ble funnet i lett tilgjengelige områder nær motorisert ferdsel. Ifølge HNRs analyser stammer 36 prosent av forsøplingen fra personlig forbruk, sanitæravfall og friluftsliv, mens 24 prosent stammer fra industri og næring med hovedvekt på bygg- og anleggsvirksomhet og landbruksnæringen.

Et av målene med kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer er å se på utviklingen av forsøplingssituasjonen over tid, og i 2023 undersøkte HNR utviklingen denne for første gang. Vi så på utviklingen fra 2021 til 2023, og totalt ser vi en nedgang i mengden forsøpling i områdene som er omfattet av kartleggingsprogrammet. Se tabell 5.

Resultatene fra 2023-programmet er samlet og publisert i rapporten «Forsøpling langs vassdrag og innsjøer 2023»<sup>4</sup>.

	2021	2022	2023
Antall måleområder	36	34	30
Antall funn per måleområde	103	79	64
Antall funn per meter	1,03	0,79	0,64
Antall kilo per meter	0,06	0,04	0,02

Tabell 5: Oversikt over funn over tid.

Programmet ble gjennomført med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling.

<sup>4</sup> [https://holdnorerent.no/content/uploads/2024/01/HNR-VassdragInnsjorapporten\\_2023-Digital.pdf](https://holdnorerent.no/content/uploads/2024/01/HNR-VassdragInnsjorapporten_2023-Digital.pdf)



## 5.11 Ryddeutstyr

HNR tilbyr gratis ryddeutstyr til alle som deltar i frivillig opprydding. Utstyret kan hentes hos foreningens nasjonale nettverk av hentepunkter.

HNR har nå 400 hentepunkt for ryddeutstyr, og i 2023 ble følgende distribuert ut:

- 43 798 hanskepar
- 134 144 sekker
- 110 480 sporløssposer
- 254 storsekker

I tillegg til HNRs nasjonale nettverk av hentepunkt, kan frivillige også hente gratis ryddeutstyr i butikene til Eplehuset og Naturkompaniet.

Lageret og bestillingene håndteres av Lupro, som er en vekstbedrift der hovedformålet er å skape grunnlag for mestring og utvikling.

## 5.12 Refusjonsordningen

Refusjonsordningen for marint avfall ble videreført i 2023. Ordningen sikrer at aktører som bidrar til opprydding av eierløst marint avfall ikke må dekke kostnadene til transport og behandling av det innsamlede avfallet. I tillegg dekker ordningen utgifter til transport og bevertning for frivillige ryddere.

Refusjonsordningen skal:

- legge til rette for at avfallsbransjen kan bidra til arbeidet mot marin forsøpling
- motivere til økt oppslutning og hyppigere rydding
- stimulere til en økning i antall aktører som bidrar til og deltar i oppryddingsarbeidet
- sikre at eksisterende bidragsytere og deltakere ikke faller fra grunnet økonomi

HNR mottok 55 søknader i 2023, der samtlige ble helt eller delvis innvilget. Omsøkt beløp var kr. 2 102 556,74, og innvilget beløp var kr. 2 020 412,56. Totalt ble det samlet inn 428 tonn avfall i forbindelse med ordningen.

**Hold Norge Rent tilbyr følgende materiell og utstyr vederlagsfritt til frivillige ryddere:**

- HNR-magasinet
- Ryddeveileder
- Sikkerhetsveileder
- Avfallssekker
- Sporløssposer
- Storsekker
- Ryddehansker
- Distributørplakater

Ryddeutstyret ble produsert og distribuert med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling og støtte fra Handelens Miljøfond.

Grunnet manglende finansiering ble dessverre ingen av anbefalingene fra evalueringen i 2022 utredet eller implementert<sup>5</sup>.

**Styringsgruppen for Refusjonsordningen hadde følgende medlemmer i 2023:**

Randi Alsos leder HNR	Jonny Sveen Maren AS
John Harald Sand programansvarlig HNR	Håkon Bratland Avfall Norge
Bo Eide Tromsø kommune/ Ren kyst	Maria Antonsen/ Mads Homleid Busvold Senter mot marin forsøpling

<sup>5</sup> <https://holdnorerent.no/content/uploads/2022/11/rapport-for-helhetlig-evaluering-av-Refusjonsordningen-for-marint-avfall.pdf>





### 5.13 Nettverk for frivillig opprydding

Nettverk for frivillig opprydding (NFO) er en møteplass for aktører som mobiliserer til, tilrettelegger for, organiserer og/eller koordinerer frivillig opprydding lokalt, regionalt eller nasjonalt. Målet med nettverket er informasjons- og erfaringsutveksling og bedre koordinering og samordning mellom aktørene.

Nettverket består av frivillige organisasjoner, friluftsråd, avfallsselskap, dedikerte ryddeaktører m.fl. Også statsforvaltere, kommuner o.l. som er engasjert i frivillig opprydding deltar i nettverket. Totalt består nettverket av om lag 60 aktører<sup>6</sup>.

### 5.14 Kartlegging av forsøpling

Kunnskap om kilder og årsaker til forsøpling er avgjørende for å identifisere mulige løsninger, utvikle effektive tiltak mot forsøpling og måle effekten av tiltakene som utvikles og implementeres.

HNRs viktigste kartleggingsprosjekter er folkeforskning (se 5.8) og kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer (se 5.10).

I tillegg gjennomfører HNR hvert år kartlegging i tilknytning til våre prosjekter.

I 2023 gjennomførte HNR følgende kartleggingsprosjekter:

- HNRs adopsjonsområde langs Nitelva i Lillestrøm (Se 8.1 for mer informasjon.)
- Forsøpling i tilknytning til byggeplasser (Se 5.16 for mer informasjon.)
- Nordiske referanstrender (Se 7.1 for mer informasjon.)

HNR har vært vertskap for månedlige digitale nettverksamlinger gjennom hele 2023. Antall deltakere per digital samling varierer fra 20 til 30 deltakere per digitale møte. I tillegg arrangerte HNR én fysisk samling 2. februar på Ullevål stadion med 40 deltakere fra hele landet.

Deltakerne i nettverket deler kunnskap og erfaringer, diskuterer utfordringer og drøfter planer for og organisering av frivillige ryddedugnader med særlig fokus på de nasjonale dugnadene som kjøres i regi av HNR.

I 2023 ble NFO koordinert med tilskudd fra Klima- og miljødepartementet og støtte fra Handelens Miljøfond.



<sup>6</sup> <https://holdnorerent.no/kunnskapsartikkel/lokalekontakterognettverk>

### 5.15 Bransjeseminar

HNRs bransjeseminar er en arena for bransjer som ønsker å sette fokus på bærekraft gjennom innsats mot forsøpling. Foreningen inviterer aktører innenfor samme bransje til å samles for å diskutere både individuelle og felles forsøplingsutfordringer, dele erfaringer, drøfte løsninger og identifisere tiltak.

Effektiv og målrettet innsats mot forsøpling er avhengig av et tverrfaglig perspektiv fra hele verdikjeden. Et bransjeseminar samler derfor alle relevante aktører som produsenter, leverandører, kunder, kommunen, miljøorganisasjoner og avfalls-selskap. Dette skaper grunnlag for å fokusere på reelle problemstillinger og løsninger.

Bransjeseminarene inneholder følgende steg/prosess:

- Innsikt: fokus på omfang av, innhold i og årsaker til bransjens forsøplingsutfordringer
- Problemstillinger: hvilke utfordringer har bransjen med eksempler fra hele verdikjeden

### 5.16 Samarbeidsprosjekter

Samarbeid er en forutsetning for å lykkes i arbeidet mot forsøpling, og hvert år tar HNR initiativet til eller blir invitert til å delta i samarbeidsprosjekter.

#### RYDDE

Rydde<sup>7</sup> er et digitalt verktøy for frivillig opprydding. Verktøyet benyttes for å mobilisere, tilrettelegge og koordinere frivillig opprydding, så vel som for innhenting av data fra frivillige ryddeaksjoner. HNR har ansvaret for brukerstøtte og kvalitetssikring av folkefnorskningsdataen (se 5.8).

I 2023 fikk Rydde 2 095 nye brukere og hadde totalt 11 801 brukere per 31. desember 2023. I løpet av 2023 var 1 049 av brukerne aktive.

Gjennom året har HNR veiledet frivillige ryddere, lag og foreninger, kommuner, avfallsselskap, friluftsråd og bedrifter i bruk av Rydde og registrering av funn. Vi har håndtert henvendelser fra både potensielle og aktive brukere av Rydde, som har hatt behov for

- Løsninger: eksempler på eksisterende løsninger og tiltak
- Workshop: samtaler om utfordringer, fremtidige løsninger og mulige tiltak

I 2023 gjennomførte HNR tre bransjeseminarer:

- Utendørsarrangementer i Oslo 8. februar i samarbeid med Oslo kommune med 34 deltakere fra kulturlivet, idretten, leverandører og kommunen
- Utendørsarrangementer i Trondheim 28. september i samarbeid med Trondheim kommune og Ski-VM Trondheim 2025 med 47 deltakere fra kulturlivet, idretten, leverandører og kommunen
- Serveringsbransjen i Oslo 12. oktober i samarbeid med Oslo kommune med 34 deltakere fra et bredt spekter av serveringssteder og -tjenester, leverandører og kommunen

Bransjeseminarene i Oslo og Trondheim ble finansiert med støtte fra henholdsvis Oslo kommune og Trondheim kommune og HNRs egne midler. I tillegg bidro McDonald's og Virke til bransjeseminalet for serveringsbransjen i Oslo.

veiledning eller som har opplevd utfordringer med blant annet innlogging, endring av informasjon og oppretting og sletting av aksjoner.

Henvendelsene kommer hovedsakelig per e-post og per telefon til HNRs sentralbord, men vi mottar også en del henvendelser i møte med brukerne på samlinger, ryddeaksjoner o.l.

HNR arbeider aktivt med å rekruttere nye brukere til Rydde, så vel som å motivere eksisterende brukere til å benytte Rydde. Dette arbeidet gjennomføres blant annet i tilknytning til markedsføring av våre nasjonale ryddedugnader, men vi har dessverre ikke lenger øremerket finansiering til markedsføring av Rydde.

HNRs årlige Ipsos-undersøkelse viser at kjennskapen til Rydde dessverre fortsatt er lav. Kun tre prosent av befolkningen har hørt om Rydde mens 13 prosent av de som har deltatt på ryddeaksjoner, kjenner til verktøyet.

<sup>7</sup> HNR og Senter mot marin forsøpling har samarbeidet om Rydde siden 2019: <https://ryddenorge.no>



# Design mot Forsøpling



Når frivillige registrerer data fra ryddeaksjoner, kan det oppstå feil og mangelfulle registreringer. HNR har derfor utviklet rutiner for kvalitetssikring av dataen i Rydde, og vi gjennomgår og korrigerer dataen hver måned. I tillegg gjennomfører vi kvalitetssikring av alle tall for hele året i desember. Dette er et ledd i arbeidet med klargjøring av data til Rydderapporten.

HNRs arbeid med Rydde ble gjennomført med tilskudd fra Senter mot marin forurensning.

## DESIGN MOT FORSØPLING

Emballasje, produkter, tjenester og omgivelser kan designes for å redusere risikoen for forurensning<sup>8</sup>. Dette prosjektet fokuserer på design mot forurensning fra emballasje.

Prosjektet har sitt utspring i Bølgen<sup>9</sup> og er et samarbeid mellom HNR, Mepex, Grønt Punkt Norge og Emballasjeforeningen.

Målet med prosjektet er å redusere forurensning fra emballasjen til forbrukerprodukter. Med bakgrunn i prosjektpartnerenes kompetanse, og sammen

med emballasjeutviklere og emballasjeeksperter, har vi utviklet prinsipper for god emballasjedesign og samlet anbefalinger i en egen designguide<sup>10</sup>. I tillegg har vi utviklet en kursmodul til Emballasjeskolen<sup>11</sup>.

Design mot forurensning ble gjennomført med støtte fra Handelens Miljøfond og prosjektpartnerenes egeninnsats.

## HAVET BEGYNNER HER KRISTIANSAND

Havet begynner her (HBH) er et verktøy som skal legge til rette for samarbeid mellom næringslivet, kommunen og andre relevante aktører for å utvikle, koordinere og teste tiltak mot forurensning med utgangspunkt i et definert område som en park, en handlegate, et kjøpesenter eller en veistrekning.

HBH-konseptet ble utviklet i perioden 2020–21 i et samarbeid mellom HNR, LOOP og Æra, og i 2022 ble konseptet testet i en pilot med McDonald's og Kristiansand kommune.

Sommeren 2023 deltok Dyreparken i Kristiansand, Reinhartsen og Dolly Dimples i et HBH-prosjekt med fokus på reduksjon av engangsartikler.

8 <https://holdnorge.no/kunnskapsartikkel/design-mot-forsoplning>

9 <https://bolgenprosjektet.no>

10 <https://www.grontpunkt.no/emballasjedesign/design-mot-forsoepling>

11 <https://www.emballasjeforeningen.no/kompetanse/grunnkurs>

I løpet av en periode på tre måneder sommeren 2023 testet aktørene ut forurensningsreduerende tiltak.

Totalt kuttet aktørene 301 750 engangsprodukter fordelt som følger:

- 240 300 kaffelokk
- 9 950 andre lokk
- 34 000 servietter
- 3 800 poser
- 13 700 bestikk og annet

Reduksjonen i engangsprodukter representerer en besparelse på rundt kr. 250 000 samlet for deltakerne i prosjektet.

HBH Kristiansand ble finansiert med tilskudd fra Kristiansand kommune og deltakernes egeninnsats.

## PROLAND

I 2023 har HNR vært med i prosjektet PROLAND. Dette er et flerårig prosjekt drevet av Norsk institutt for vannforskning (NIVA). HNR er en av flere samarbeidspartnere, og for oss er det både viktig og interessant å innhente mer kunnskap om landbruk som kilde til forurensning.

Prosjektet skal utforske kilder til plastforurensning i landbruksjord i Norge og ser på dette fra flere vinkler. HNR bidrar inn i prosjektet med vår kunnskap om forurensning og hvordan dette kan komme på avveie, blant annet basert på erfaringer fra frivilligheten.

## ANSVAR I FORSØPLINGSSAKER

Ansvar i forurensningssaker er et samarbeid mellom HNR og Avfall Norge. Målet er å se på hvordan en kommune og et IKS kan samarbeide om forurensningssaker, og i 2022 utviklet vi en veileder som skal bistå kommuner og IKS-er med å etablere samarbeid i forurensningssaker. I 2023 ble veilederen gjenstand for juridisk vurdering.

Prosjektet gjennomføres med støtte fra Handelens Miljøfond.



Foto: Max Emanuelson



**BYGGEPLASSER OG FORSØPLING**

HNR og Nomiko utførte i 2023 et prosjekt med mål om å få bedre innsikt i faktisk forsøpling på og utenfor bygge- og anleggsplasser. Målet var også å foreslå effektive tiltak for å forebygge denne typen forsøpling.

Basert på 20 besøk på bygge- og anleggsplasser på Østlandet, ble typer og mengder forsøpling fra ti bygge- og anleggsprosjekter kartlagt. Kartleggingen bestod av intervjuer og dialoger med miljøansvarlige for prosjektene og systematiske observasjoner gjennomført inne på områdene og rett på utsiden av områdene. Dette inkluderte måling av forsøplingsgrad<sup>12</sup>.

Det ble registrert forsøpling både innenfor og utenfor gjerdene på samtlige kartlagte bygge- og anleggsplasser. Innenfor gjerdene ble det på alle besøkene registrert forsøplingsgrad 2 eller høyere. Helhetlig forsøplingsgrad var høyest for rive- og rehabiliteringsprosjektene med et snitt på 3,25.

En betydelig del av forsøplingen som ble funnet innenfor og utenfor gjerdene er også den samme som blir funnet på avveie i naturen. De tydeligste fellesnevnerne er isolasjonsplater og strips. Kartleggingen viser at norske bygge- og anleggsplasser har betydelige forsøplingsutfordringer og at potensialet for å redusere forsøplingen er stort.

På bakgrunn av resultatene foreslår HNR og Nomiko fem tiltak for å redusere forsøpling på bygge- og anleggsplasser<sup>13</sup>:

- Planlegg for å forhindre forsøpling i prosjekteringsfasen
- Inkluder forsøpling i risikovurdering for prosjektet
- Sett forsøpling på agendaen fra start, etabler god rydekultur og utfør jevnlig rydderunder
- Inkluder forsøpling i avvikssystemet og ha jevnlig dialog med aktørene
- Tilrettelegg for god avfallshåndtering

Prosjektet ble gjennomført med støtte fra Handelens Miljøfond og midler fra HNR og Nomiko.

**PLASTMARTE BÅTHAVNER**

Småbåthavner kan være en kilde til forsøpling gjennom mangelfull avfallshåndtering, utslipp av bunnstoff og forsøpling fra arrangementer. HNR og Mepex har derfor i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd utarbeidet en veileder<sup>14</sup> for redusert forsøpling og utslipp fra båthavner.

Veilederen gir konkrete tips til hvordan småbåtforeningene kan håndtere arbeidet mot forsøpling i en båthavn og informasjon om hvordan foreningene best kan kommunisere med båthavnens gjester.

**Oppsummering av tiltak mot forsøpling fra båthavner**

- Tilrettelegg for god avfallshåndtering
- Sett forsøpling og avfallshåndtering på agendaen
- Vurder forsøplingsrisiko
- Kommunikasjon som virkemiddel
- Holdningsskapende arbeid
- Tiltak for bedre kildesortering
- Velg riktig utstyr for avfallshåndteringen
- Bruk eget oppsamlingsutstyr for snus og sneip
- Merk avfallsbeholderne i tråd med det nasjonale merkesystemet
- Sørg for sikker håndtering av farlig avfall
- Reduser utslipp fra båtvedlikehold
- Oppsamling av spylevann
- Håndter EPS i flyteelementer på korrekt måte
- Levering av båtvrak
- Utstyr for å redusere utslipp og forsøpling
- Sertifiseringer

Prosjektet ble gjennomført med støtte fra Oslo kommune og midler fra HNR og Mepex.

<sup>12</sup> Forsøplingsgrad ble vurdert på en skala fra 1 (ingen forsøpling på overflaten) til 5 (ekstremt forsøple overflate).

<sup>13</sup> <https://holdnorge.no/content/uploads/2024/02/Plastforsopling-fra-bygge-og-anleggsplasser-typer-mengder-og-tiltak-1.pdf>

<sup>14</sup> <https://holdnorge.no/content/uploads/2023/04/Veileder-for-bathavner.pdf>

## 6 Kommunikasjon

Hold Norge Rent bruker kommunikasjon som virkemiddel for å nå ut til og engasjere hele samfunnet i arbeidet mot forsøpling, så vel som for å formidle vår kunnskap og våre budskap om forsøpling.

HNR skal sørge for at forsøpling som miljø- og samfunnsproblem får oppmerksomhet og blir adressert. Foreningens mål er å nå ut til alle deler av samfunnet for å øke bevisstheten om egen rolle i forsøpling og egen mulighet til å påvirke dette problemet i en positiv retning. Foreningen skal mobilisere hele samfunnet til å bidra til å bekjempe forsøpling ved å adressere egen forsøplingsrisiko, så vel som å delta i opprydding.

HNRs kommunikasjonsarbeid inkluderte følgende hovedaktiviteter i 2023:

- Egne kanaler
- Mediearbeid
- Utadrettet aktivitet
- Rådgivnings- og veiledningstjenester
- Holdningsskapende arbeid
- Rapporter



Foto: Hold Norge Rent



## 6.1 Hold Norge Rent-magasinet

Hold Norge Rent-magasinet har blitt utgitt årlig siden 2018. Magasinet skal være en kanal for formidling av kunnskap om forsøpling og en kilde til inspirasjon. Magasinet blir produsert i samarbeid med JS Norge og ble utgitt for siste gang i 2023.

2023-magasinet<sup>15</sup> hadde et opplag på 500 og ble distribuert til frivillige over hele landet gjennom ryddepakken. Magasinet har i tillegg en omfattende digital distribusjon.

Hold Norge Rent-magasinet blir finansiert av annonsørene og HNRs egne midler. Vi er svært takknemlige for støtten fra annonsørene.

## 6.2 Statistikk for egne kanaler

HNR formidler nyheter og informasjon på nettsiden [holdnorerent.no](https://holdnorerent.no) og er aktiv i sosiale medier.

I tillegg har foreningen eget nyhetsbrev og drifter tipssiden [likefinsomfor.no](https://likefinsomfor.no).

Vi produserte og sendte ut 12 nyhetsbrev til våre nyhetsbrevabonnenter i 2023.

### Aktivitet i egne kanaler i 2023

Unike besøkende på <a href="https://holdnorerent.no">holdnorerent.no</a>	9 800 (11.09.–31.12.) <sup>16</sup>
Sidevisninger på <a href="https://likefinsomfor.no">likefinsomfor.no</a>	10 616
X (tidl. Twitter)	1 992 følgere
Instagram	6 900 følgere
Antall besøkende Instagram	4 500
Rekkevidde Instagram	1,1 millioner (108 innlegg/500 stories)
Facebook (Strandryddedagen)	11 902 følgere
Antall besøkende Facebook (Strandryddedagen)	1 700
Rekkevidde Facebook (Strandryddedagen)	14 700 (14 innlegg)
Facebook (Hold Norge Rent)	13 016 følgere
Antall besøkende Facebook (Hold Norge Rent)	15 700
Rekkevidde Facebook (Hold Norge Rent)	1,7 millioner (352 innlegg)
LinkedIn	27 695
Antall besøkende LinkedIn	26
Rekkevidde LinkedIn	46 919
Nyhetsbrev	3 218 abonnenter

Tabell 7: Rekkevidde aktivitet i HNRs egne kanaler.

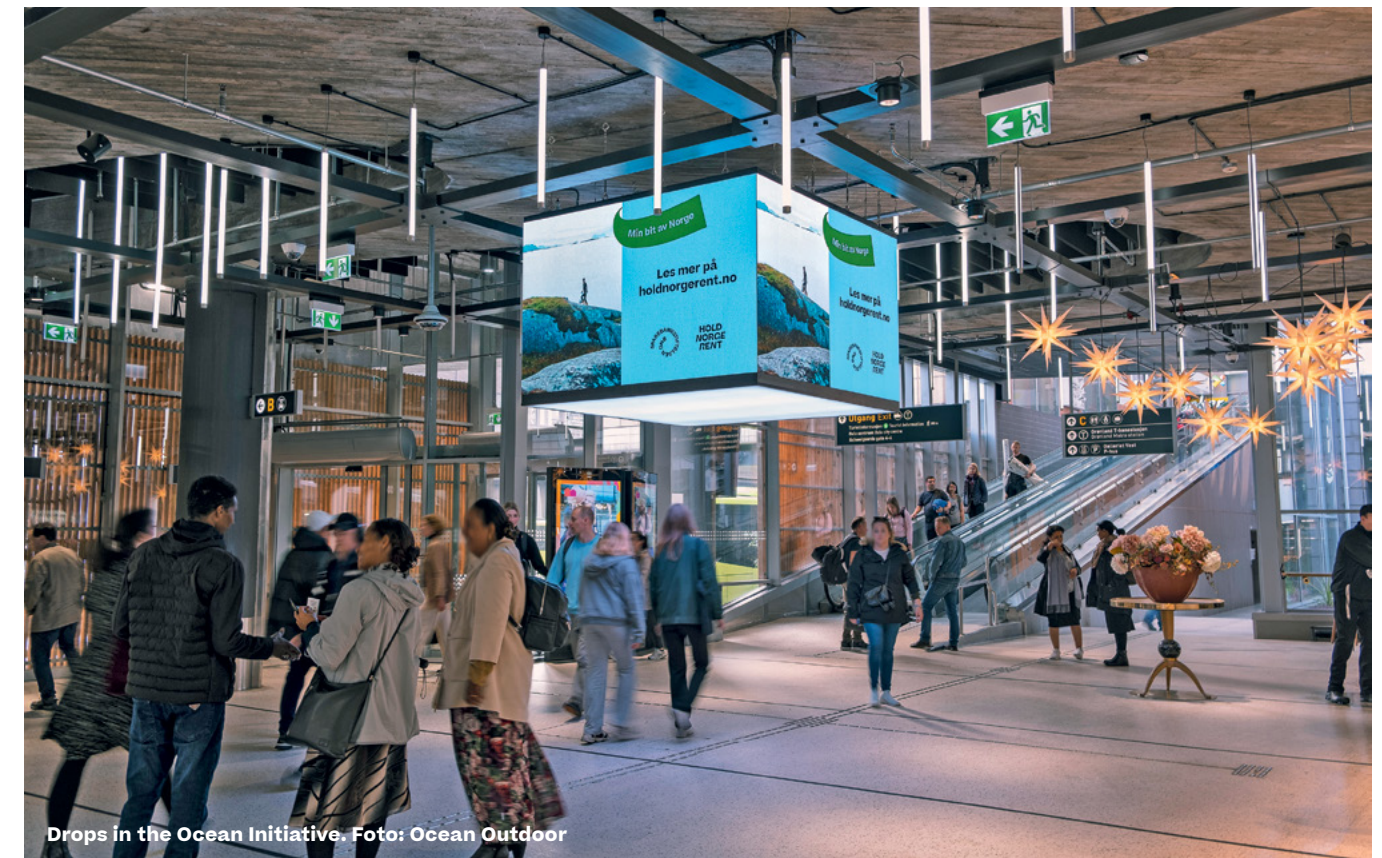
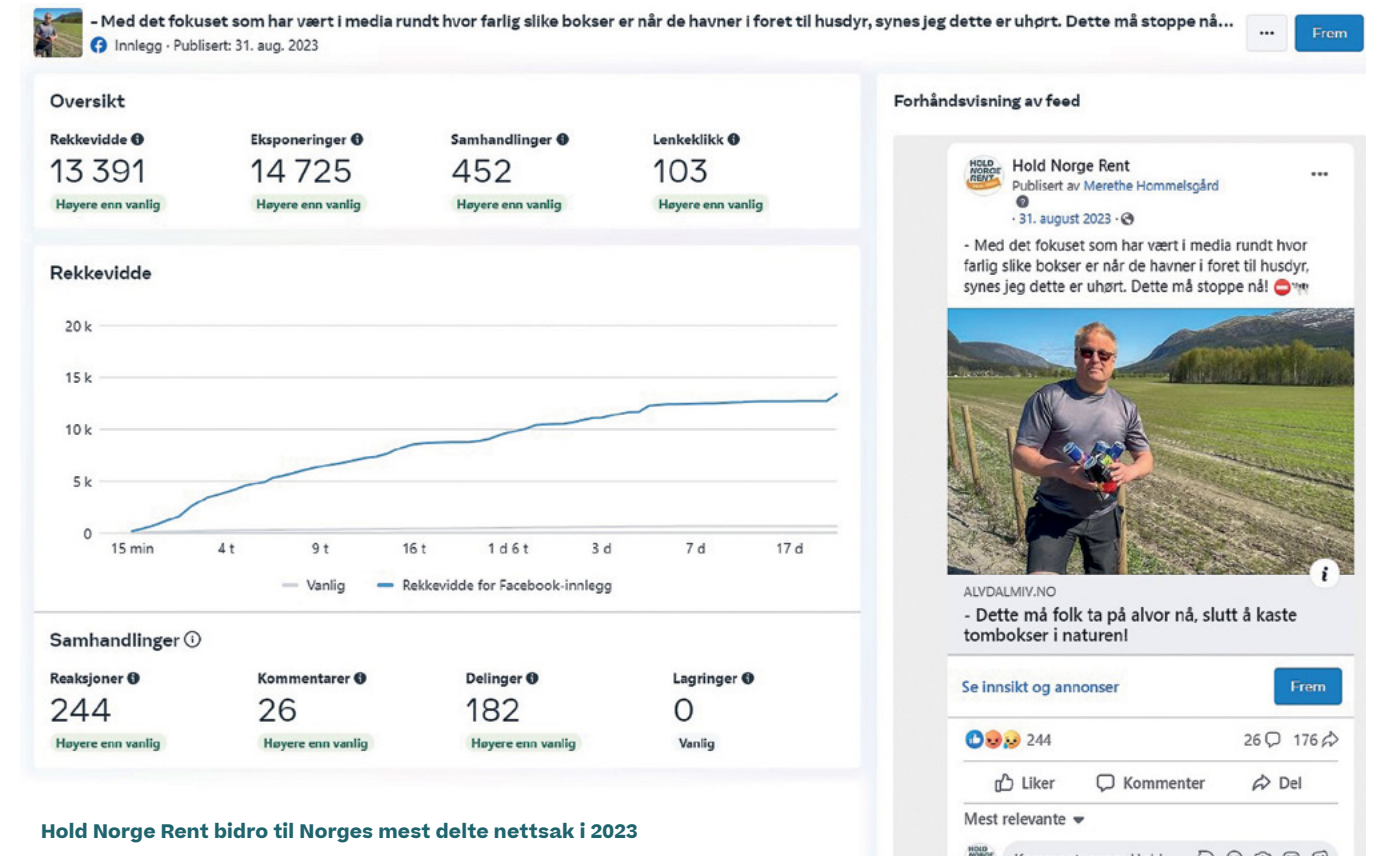
### Betalt annonsering i sosiale medier i 2023

Meta	Rekkevidde 2 189 234 Visninger 12 638 721
LinkedIn	Visninger 52 881 Klikk 206
Snapchat	Visninger 3 919 117 Klikk 13 271
TikTok	Visninger 1 401 566 Klikk 3 648
Google Ads	Visninger 457 522 Klikk 313

Tabell 6: Rekkevidde betalt annonsering i sosiale medier.

<sup>15</sup> [https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/10/114927\\_Hold\\_Norge\\_Rent\\_magasinet\\_2023.pdf](https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/10/114927_Hold_Norge_Rent_magasinet_2023.pdf)

<sup>16</sup> Google Analytics ble skrudd på igjen 11. september 2023.





## 6.3 Mediearbeid

HNRs mediearbeid omfatter både å betjene henvendelser fra norske og utenlandske medier og proaktivt mediearbeid.

Hold Norge Rent sendte ut følgende pressemeldinger i 2023:

- Arrangører jobber for å unngå forsøpling utendørs (9.2.2023)
- Hvem fortjener miljøprisen Gullklypa 2022? (14.2.2023)
- Over 800 000 nordmenn ryddet søppel i 2022 (16.2.2023)
- Tusenvis av kilo søppel ryddet i Arktis via prosjektet Arctic Cleanup (26.2.2023)
- Søppelet dukker opp når snøen smelter (13.3.2023)
- Presseinvitasjon til Vårryddedagen 18. mars: Rydd en sørlandsstrand (14.3.2023)
- Hold Norge Rent inviterer til Norges viktigste møteplass om marin forsøpling 9.–10. mai (20.4.2023)
- Her er årets finalister til Gullklypa 2022 (26.4.2023)
- Byryddedagen lørdag 6. mai – en ny nasjonal dugnad mot forsøpling (3.5.2023)
- Ruben Oddekalv fra Norges Miljøvernforbund er vinneren av Gullklypa 2022 (9.5.2023)
- Clean Europe Strategy lanseres i Brussel (16.6.2023)
- Hold Norge Rent og In the Same Boat på sommertokt til Island og Færøyene (17.7.2023)
- Strandryddeuka starter i dag (8.9.2023)
- Kronikk: Norge trenger et overvåkningsprogram for forsøpling (10.10.2023)
- Søk innen 15. november for å få pengene tilbake for ryddeaksjonen (8.11.2023)
- Hvem skal betale for kostnadene knyttet til forsøpling fra våtservietter? (15.11.2023)
- Første i sitt slag: Designguide mot forsøpling (21.11.2023)

### HNRs mediestatistikk for 2023

Hold Norge Rent	519
Strandryddedagen	65
Strandryddeuka	169
Strandryddeveka	34
Hold Norge Rent-konferansen	26
Gullklypa	29
Før fuglene kommer	11
Før fuglane kjem	7
Min bit av Norge/Adopter en strand	1
Dovett / Det må du nesten bare drite i	1
Design mot forsøpling	11
Vårryddedagen	60
Byryddedagen	28
#likefinsomfør/like fin som før	26
Refusjonsordningen	8
Arctic Cleanup	11
Rydde + HNR/ryddenorge.no + HNR	66
På rett vei	16
Havet begynner her	1
Rydderapporten	48

Tabell 8: Antall medieklipp.

## 6.4 Utadrettet aktivitet

HNRs utadrettede aktiviteter skal tilrettelegge for dialog om forsøpling og øke kunnskapsnivået i samfunnet om spørsmål knyttet til alle typer forsøpling. Sentrale temaer er kilder og årsaker til forsøpling, forsøplingsrisiko, forebygging av forsøpling og frivillig opprydding.

Her følger en oversikt over et våre viktigste utadrettede aktiviteter i 2023:

### KUNNSKAPSBASEN

Kunnskapsbasen skal tilrettelegge for helhetlig arbeid mot forsøpling og utvikling av effektive og kunnskapsbaserte tiltak mot forsøpling. Basen er en digital ressurs med kunnskap om forsøpling, så vel som veiledning, tips og råd. Sidene er skreddersydd for henholdsvis kommuner, næringslivet og sivilsamfunnet.

Kunnskapsbasen inkluderer en rekke verktøy utviklet av HNR for å forenkle arbeidet mot forsøpling. Dette inkluderer blant annet en mal for handlingsplan mot forsøpling, forsøplingslivsløpet for produkter og tjenester og årsakskartet for forsøpling. I 2023 lansert vi også tiltakspyramiden mot forsøpling.

### MØTEPLASSER

HNRs møteplasser gjennomføres som fysiske eller digitale frokostmøter eller som en «Afternoon Sea» når fokuset er på marin forsøpling.

I 2023 arrangerte HNR følgende møteplasser:

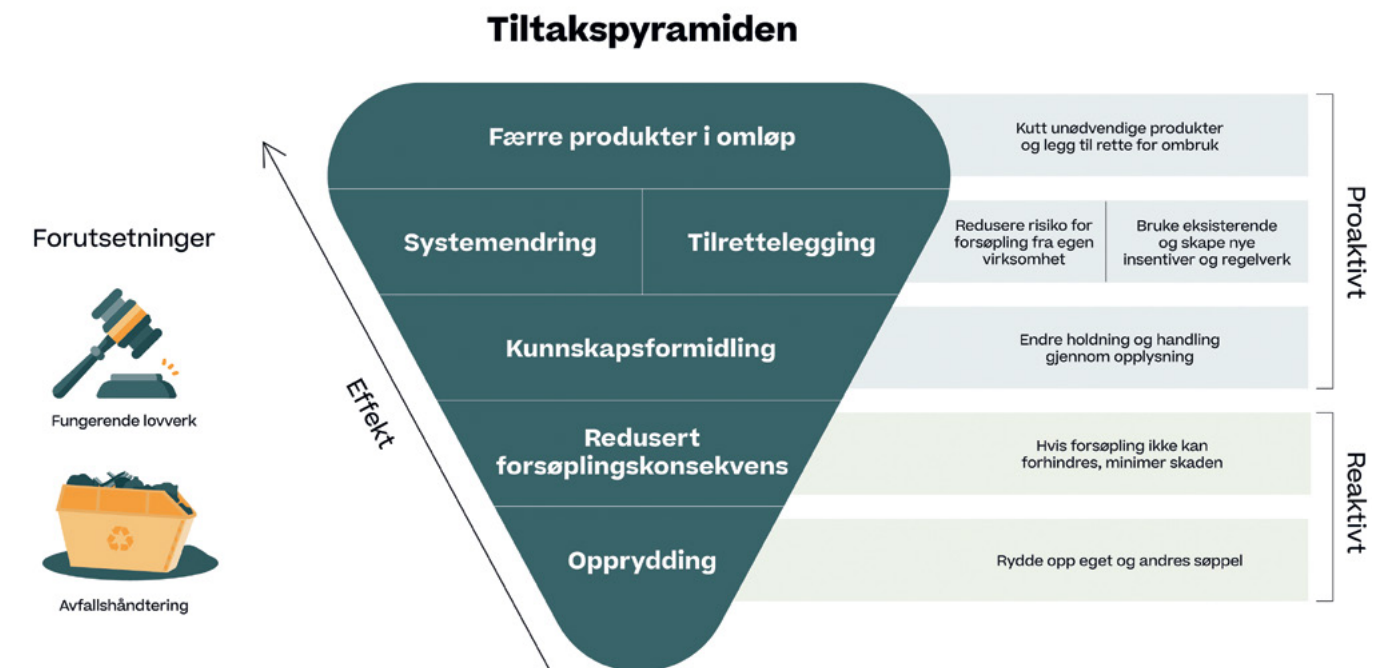
- Frokostmøte: På rett vei 01.06. med 32 påmeldte (digitalt)
- Afternoon Sea: Arctic Cleanup – et ryddeseilas rundt Island 30.11. med 60 påmeldte (digitalt)

### KOMMUNEBREV

HNRs kommunebrev sendes ut til samtlige kommuner og fylkeskommuner. Brevene inneholder aktuell og relevant informasjon om forsøpling og HNRs aktiviteter. I 2023 sendte foreningen ut fire digitale informasjonsbrev til samtlige kommuner og fylkeskommuner.

### FOREDRAG

HNRs ansatte holdt 40 eksterne foredrag i løpet av 2023.





## ARRANGEMENTSKALENDER

HNRs arrangementskalender skal være en oversikt over aktuelle og relevante arrangementer om forsøpling og relaterte tema med hovedfokus på ryddeaksjoner. Kalenderen er åpen for alle som ønsker å profilere relevante arrangementer. I 2023 ble 402 arrangementer fra hele landet og utlandet publisert i kalenderen.

## MEDIEBANK

Mediebanken er et digitalt system utviklet av NTB for å håndtere og dele bilder, video og grafikk.

Via mediebanken kan HNR sømløst dele unike bilder av forsøpling og vårt materiell. Vi har offentlige album med ryddebilder og markedsføringsmateriell for kampanjene våre, som er åpne for alle. Alle ansatte i HNR har en bruker og kan laste opp bilder tatt i forbindelse med arbeid i prosjekter og program.

HNR fikk tilgang på mediebanken sent i 2022, og den var klar for bruk i januar 2023. Data i mediebanken lagres i Europa og systemet har en innebygd GDPR-modul som gjør det enkelt for HNR å følge lovgiving for GDPR.

## 6.5 Rådgivings- og veiledningstjenester

Rådgivning og veiledning er en sentral del av HNRs virksomhet. Administrasjonen mottar daglig henvendelser fra et bredt spekter av aktører i både privat, offentlig og frivillig sektor som søker informasjon, råd og veiledning i spørsmål knyttet til forsøpling.

I tillegg bidrar HNR bidrar med vår ekspertise inn i relevante nettverk, rådgivningsorgan, prosjekter, prosesser, høringer m.m.

I 2023 bidro HNR blant annet til følgende:

- Nasjonalt samhandlingsråd mot marin forsøpling
- Referansegruppen for REVEAL-prosjektet til SINTEF
- Forum for landbruksplast
- WWFs nettverk for plastsmarte kommuner
- Nettverk for folkeforskning
- RefLab: Verktøy for refleksiv praksis i miljørelatert folkeforskning

## «DROPS IN THE OCEAN INITIATIVE»

Ocean Outdoor tilbyr gratis visninger på deres digitale skjermer for utendørsannonsering til utvalgte organisasjoner gjennom initiativet «Drops in the Ocean Initiative». I 2023 mottok HNR gratis visninger gjennom hele 2023 og markedsførte Vårryddedagen, Bryddedagen, Strandryddeuka, Min bit av Norge og #likefinsomfør.

Kampanje	Rekkevidde
Vårryddedagen	1 762 083
#likefinsomfør	3 556 791
Strandryddeuka	3 328 772
Om HNR/forsøpling	2 085 714
<b>Totalt</b>	<b>11 806 852</b>

Tabell 9: Rekkevidde Ocean Outdoor.

- Digitalt kurs for besøksnæringen i regi av Visit Oslo
- Høringsvar på forslag om å unnta lommeaskebeger fra oppstillingsforbudet i tobakksskadeloven
- Innspill til ny emballasjeforordning
- Innspill til kostnadselementer i produsentansvar for emballasje
- Innspill til ny lov om bærekraftige produkter og verdikjeder
- Innspill under budsjettøringen i Stortingets energi- og miljøkomité
- Innspill før tredje forhandlingsmøte om en global avtale om plastforurensning
- Standardiseringskomité for plast i regi av Standard Norge

HNRs rådgivings- og veiledningstjenester finansieres med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling, støtte fra Handelens Miljøfond og HNRs egne midler.

## 6.6 #likefinsomfør

HNR inviterer hele samfunnet til å delta i kampanjen #likefinsomfør. Kampanjen skal motivere til sporløs ferdsel i naturen, til sjøs, langs veien og i bygd og by. Foreningen knytter kampanjen til relevante årstider, høytider og ferieperioder, og vi produserer kampanjemateriell til fri bruk. Dette materialet tilgjengeliggjøres i vår mediebank.

HNR gjennomførte følgende runder med #likefinsomfør i 2023:

- Vinterferien i uke 8, 9 og 10
- Påsken 1–10. april
- Sommer 15. juni–15. august
- Høstferien i uke 40 og 41
- Jul/nyttår

Kampanjeperiodene gjenspeiles på [likefinsomfør.no](https://www.likefinsomfor.no), og antall besøkende på nettsiden økte fra 4 050 i 2022 til 10 616 i 2023.

For øvrig består kampanjene hovedsakelig av formidling på [holdnorerent.no](https://www.holdnorerent.no), mediearbeid og organisk og betalt kommunikasjon i sosiale og tradisjonelle medier. Totalt hadde #likefinsomfør en rekkevidde på 2 753 395 i 2023 sammenliknet med 1 579 252 i 2022.

### AKTIVITETER

I tillegg til kommunikasjonsaktiviteter inkluderer #likefinsomfør en rekke aktiviteter.

Disse var som følger i 2023:

- Ludvig fra Flåkløya: HNR samarbeider med Aukrust-stiftelsen om budskap og aktiviteter med Ludvig.
- Aktivitetshefter med Ludvig: HNR har utviklet aktivitetshefter for barn. Disse distribueres gratis og kan bestilles på HNRs nettsider. Totalt ble 3 583 hefter bestilt og sendt ut i 2023.
- Diplomer for barn: HNR deler ut diplomer til barn som har ryddet. Disse deles ut i forbindelse med HNRs arrangementer og kan i tillegg bestilles hos oss. 150 diplomer ble delt ut i 2023.
- Kurs i forsøplingsfri turmat: HNR har utviklet og holdt kurs for barn i alderen 9–12 år. Kurset passer for skoleklasser, SFO-grupper, speidergrupper, 4H m.fl. Vi holdt syv kurs for totalt 87 barn og 12 voksne i 2023.
- Profilerings: #likefinsomfør ble profilert på bannerne på Karl Johans gate i påsken.
- Parkvettregler<sup>17</sup>: HNR utviklet og formidlet parkvettregler mot forsøpling på åtte språk<sup>18</sup>.
- Søppelbutler<sup>19</sup>: Sammen med reklamebyrået Tante Randi har HNR utviklet en markedsføringskampanje
- for parkvettreglene. Kampanjen består av filmen *Søppelbutler* som promoterer parkregel nr. 4: Unngå fulle søppelbøtter. Filmen ble delt i sosiale medier i uke 21 og 22 og oppnådde en rekkevidde på 1 025 207 og 3 030 klikk på [holdnorerent.no](https://www.holdnorerent.no).
- Ryddestativer: Samarbeidet med Miljøhav AS om ryddestativer med vårt budskap i havner over hele landet ble videreført i 2023.

#likefinsomfør ble gjennomført med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB, Handelens Miljøfond og Bergesenstiftelsen.

<sup>17</sup> <https://www.likefinsomfor.no/parkvettregler>

<sup>18</sup> Arabisk, engelsk, filippinsk, litauisk, polsk, spansk, tysk og urdu.

<sup>19</sup> <https://www.likefinsomfor.no/parkvettregler>



## 6.7 Dovett: «Det må du nesten bare drite i»

Bruk av toalettet som avfallsbøtte er en betydelig kilde til problemer i norske renseanlegg og til forsøpling i elver, på strender og i havet. «Det må du nesten bare drite i» er en kunnskapskampanje utviklet av Anorak for Norsk Vann, LOOP og HNR. Kampanjen skal vekke oppmerksomhet rundt dovett og øke kunnskapsnivået til befolkningen om konsekvensene av søppel i avløpssystemet. «Det må du nesten bare drite i» er utviklet på bakgrunn av kunnskap innhentet i første halvdel av 2021<sup>20</sup>. Kampanjen ble lansert i desember 2021, kjørte i hele 2022 og ble avsluttet i april 2023.

I løpet av denne kampanjeperioden oppnådde vi en rekkevidde på 16 485 355 i betalt annonsering via sosiale medier, kino, innholdsmarkedsføring og influensere<sup>21</sup>.

I forbindelse med Verdens toaletttdag 19. november ble HNRs dovettbudskap og -materiell igjen delt på forsiden av våre nettsider og i våre sosiale medier.

«Det må du nesten bare drite i» ble finansiert med støtte fra Handelens Miljøfond og Oslo kommune. I tillegg bidro Libresse/Essity med en andel midler til kunnskapsinnhenting og til filmen om tamponger.

## 6.8 Publikasjoner

HNRs publikasjoner skal bidra til at arbeidet mot forsøpling er kunnskapsbasert med utgangspunkt i den faktiske forsøplingssituasjonen lokalt i norske kommuner og regionale forskjeller i Norge, så vel som våre nasjonale utfordringer og våre felles utfordringer i Norden og Europa. Publikasjonene skal også bidra til at arbeidet mot forsøpling blir helhetlig og skal gi veiledning til alle som ønsker å jobbe målrettet og effektivt mot forsøpling.

- IPSOS-undersøkelse om frivillig opprydding og Rydde 2022
- Forsøpling i norske renseanlegg og bruken av toalettet som avfallsbøtte
- Veileder mot forsøpling av returpunkter
- På rett vei: Resultatrapport
- På rett vei: Veileder til arbeid mot forsøpling langs vei
- Arctic Cleanup 2021–22

HNR lanserte følgende publikasjoner i 2023:

- Rydderapporten for 2022
- Forsøpling langs vassdrag og innsjøer i Norge 2022

I samarbeid med Mepex lanserte HNR også «Veileder for redusert forsøpling og god avfallshåndtering i båthavner» i 2023. Samtlige publikasjoner er tilgjengelige på HNRs nettsider.



<sup>20</sup> [https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/09/HNR-2305-toalettet-som-avfallsbotte\\_digital.pdf](https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/09/HNR-2305-toalettet-som-avfallsbotte_digital.pdf)

<sup>21</sup> Dette er inkludert «Do's and don't's i do». Se HNRs årsrapport for 2022 side 29-30.

## 7 Internasjonalt samarbeid

Dialog og samarbeid på tvers av landegrenser er avgjørende for å lykkes i kampen mot forsøpling. Som et ledd i arbeidet for et forsøplingsfritt Norge, er derfor Hold Norge Rent engasjert i flere internasjonale nettverk og deltar i relevante internasjonale prosjekter.

Målet for HNRs internasjonale arbeid er kunnskaps- og erfaringsutveksling, dialog, felles innsats og bedre koordinering av arbeidet mot forsøpling. HNR samarbeider med våre søsterorganisasjoner i Norden og Europa, og er tilknyttet det internasjonale miljøet gjennom Ocean Conservancy, medlemskap i Global Partnership on Marine Litter (GPML) og som Norges representant i International Waste Platform.

I 2023 bidro HNR også aktivt til konferansen Stop Litter Now! Summit i Brussel både som medarrangør og på programmet. Konferansen markerte lanseringen av Clean Europe Strategy<sup>22</sup> som er utviklet av Clean Europe Network.

HNR bidro også til «Second International Symposium on Plastics in the Arctic and Sub-Arctic Region» som fant sted 22.–23. november 2023 i Reykjavík.



Mari Mo holder innlegg på Stop Litter Now! Foto: Hold-Norge Rent

<sup>22</sup> [https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/06/2020-06-08\\_Clean-Europe-Strategy\\_EN.pdf](https://holdnorerent.no/content/uploads/2023/06/2020-06-08_Clean-Europe-Strategy_EN.pdf)



## 7.1 Nordisk samarbeid

Nordic Coastal Clean Up (NCC) er et nordisk nettverk bestående av CSR Greenland, Hold Danmark Rent, Hold Norge Rent, Håll Skärgården ren avdeling Finland og Åland, Håll Sverige Rent, Ruddya Føroyar og Worldwide Friends Veraldarvinir (Island).

NCCs mål er å redusere marin og landbasert forsøpling nasjonalt og i Norden med fokus på mobilisering til frivillig opprydding og innhenting av mer kunnskap om marin forsøpling. Kunnskaps- og erfaringsoverføring er også en sentral del av nettverkets arbeid.

HNRs fagansvarlig for opprydding, Heidi Gromstad, leder NCC-nettverket. Daglig leder Lise Gulbransen er leder for styringsgruppen som ellers består av Aija Kaski (Håll Skärgården ren) og Anette Juul (Hold Danmark Rent).

### NORDISK STRANDRYDDEDEG

I 2023 ble Nordisk strandryddedag lagt til Verdens havdag torsdag 8. juni. Organisasjonene valgte ulike måter og tidspunkter for gjennomføring av dagen tilpasset lokale forhold og behov, men alle ryddeaksjonene ble gjennomført i perioden 5. mai–8. juni. Totalt deltok 21 985 frivillige fra hele Norden på denne dugnaden i 2023.

HNR mobiliserer ikke til frivillig opprydding i heksetiden. Vi valgte derfor å markere den nordiske strandryddedagen sammen med Oslofjordens Friluftsråd med en ryddeaksjon i Drammensfjorden.

### NORDISKE REFERANSESTRENDER

20 strender<sup>23</sup> fordelt på seks land ble kartlagt i 2023. Totalt ble det samlet inn 3 093 funn fra strendene. Som tidligere år, dominerte plast som utgjorde 81 prosent av funnene. 61 prosent av funnene stammer fra personlig forbruk, og 32 prosent kan spores tilbake til næringsvirksomhet.

#### Nordiske referansestrender

- Ursvika, Norge
- Nipøya, Norge
- Bendiksbukta, Norge
- Lidingö, Sverige
- Rullsand, Sverige
- Järvallen, Sverige
- Mustfinn, Finland
- Ruisasalo, Finland
- Utö, Finland
- Prästö, Åland
- Dånö, Åland
- Gregersö, Åland
- Eriks Hale, Danmark
- Henne Strand, Danmark
- Kerteminde Strand, Danmark
- Nord Helsingør, Danmark
- Vodlavik, Island
- Meleyri, Island
- Saurbaer, Island
- Bordeyri, Island

#### Topp 5 Nordiske referansestrender

		Antall funn	% av funn
<b>1</b>	Uidentifiserte plastbiter	1 082	36%
<b>2</b>	Sigarett og snus	455	15%
<b>3</b>	Matemballasje	414	14%
<b>4</b>	EPS/XPS	240	8%
<b>5</b>	Line og tau > 50 cm	202	7%

Tabell 10: Topp 5 fra nordiske referansestrender i 2023.

<sup>23</sup> Færøyene og Grønland deltok ikke. Islands strender inngår ikke i statistikken. Her registreres kun vekt og antall funn.

## 7.2 Clean Europe Network (CEN)

Clean Europe Network er en medlemsorganisasjon for europeiske aktører som arbeider mot forsøpling. HNR representerer Norge i dette nettverket.

Nettverket fokuserer først og fremst på kunnskaps- og erfaringsutveksling gjennom møteplasser for medlemmene.

### I 2023 arrangerte CEN en serie med frokostmøter for medlemmene:

- Veiforsøpling
- Kartlegging og overvåkning
- Digitale verktøy
- Undervisningsmaterieell
- Hvordan sikre effektive tiltak?
- Mobilisering
- Avfallshåndtering i det offentlige rom
- Bøter
- Næringslivet og ryddeaksjoner

## 7.3 International Coastal Cleanup (ICC)

Den internasjonale strandryddedagen er en verdensomspennende dugnad som arrangeres hvert år i regi av Ocean Conservancy (OC) gjennom Trash Free Seas-programmet. HNR er koordinator for denne dugnaden i Norge.

Den internasjonale strandryddedagen fant sted lørdag 16. september, og HNR markerte dagen med en ryddeaksjon på Skjervøy i Troms i regi av Nord-Troms Friluftsråd og sammen med OC. HNR

I 2023 arrangerte CEN også konferansen Stop Litter Now! Summit i Brussel<sup>24</sup>. Konferansen markerte 10-årsjubileet til nettverket og lanseringen av Clean Europe Strategy, som er utviklet av CENs medlemmer. Ca. 100 deltakere fra hele Europa var til stede.

Daglig leder for HNR, Lise Keilty Gulbransen, har vært styreleder for CEN siden 2018 og gikk av i 2023.

HNRs deltakelse i CEN finansieres med egne midler.

rapporterer inn tall fra Norges ryddeaksjoner til OC, som årlig produserer en rapport med statistikk fra hele verden<sup>25</sup>.

Ifølge registreringer i OCs digitale verktøy Tides<sup>26</sup> deltok 383 106 frivillige fra hele verden i denne internasjonale dugnaden i 2023. Det ble ryddet 2 375 tonn søppel, og totalt ble det registrert over 10 millioner funn. Personlig forbruk dominerer funnstatistikken internasjonalt.

<sup>24</sup> <https://cleaneuropenetwork.eu/en/blog/stoplitternow-summit-2023/awt>

<sup>25</sup> [https://holdnorgent.no/content/uploads/2023/09/Annual-Report\\_FINAL\\_Digital.pdf](https://holdnorgent.no/content/uploads/2023/09/Annual-Report_FINAL_Digital.pdf)

<sup>26</sup> <https://www.coastalcleanupdata.org>



## 7.4 Arctic Cleanup

Arctic Cleanup har vært et treårig prosjekt under Arktisk råds program «Protection of the Arctic Marine Environment» (PAME). Prosjektet har fokusert på frivillig opprydding og folkeforskning i arktiske områder.

Prosjektets kjerneaktivitet har vært å mobilisere til og legge til rette for frivillige ryddeaksjoner i hele regionen. Målet har vært å engasjere og bevisstgjøre lokalbefolkningen, tilreisende, næringslivet og myndighetene.

Prosjektet er et samarbeid mellom HNR, Ocean Conservancy (OC) og lokale ryddemiljøer i Arktis. I Norge er Finnmark Friluftsråd prosjektets lokale partner.

I tillegg til opprydding har målet vært å kartlegge utfordringer og behov knyttet til opprydding, transport og avfallshåndtering i regionen, samt å

## 7.5 Arktisk ryddeekspedisjon

Som et ledd i arbeidet med Arctic Cleanup, reiste HNR og In the Same Boat (ITSB) på ekspedisjon til Island i 2023. Målet var å bidra ytterligere til kunnskapsgrunnlaget om forsøpling og frivillig opprydding i arktiske og subarktiske områder.

Ekspedisjonen reiste fra Norge til østkysten av Island, langs hele nordsiden av øya og nedover vestkysten til Reykjavik. Fra Island reiste ekspedisjonen via Færøylene på vei tilbake til Norge. På Island samarbeidet ekspedisjonen med HNRs søsterorganisasjon, Worldwide Friends Veraldarvinir (WWF).

Sammen gjennomførte HNR, ITSB og WWF ryddeaksjoner med kartlegginger. I tillegg tok vi vannprøver på strekningen fra Norge til Island og på strekningen fra Island til Færøylene.

Arctic Cleanup skal også innhente kunnskap om utfordringene frivilligheten, myndigheter m.fl. har knyttet til marin forsøpling og frivillig opprydding i arktiske og subarktiske områder. Et annet viktig mål for denne turen var derfor dialog, kunnskaps- og erfaringsdeling og nettverksbygging med islandske frivillige og myndigheter.

legge til rette for folkeforskning. Rydding i arktiske områder er både utfordrende og kostnadskreven. Store avstander, vanskelig tilgjengelige områder, spredt befolkning, kort ryddesesong, begrenset tilgang på avfallshåndtering og enorme mengder søppel er hovedutfordringene.

I 2023 ble det gjennomført ryddeaksjoner i Finnmark, på Island, på Grønland og i Alaska. Majoriteten av ryddeaksjonene ble gjennomført i juli.

### Resultater fra ryddeaksjonene i 2023:

- Antall aksjoner: 54
- Antall frivillige: 1 837
- Mengde innsamlet søppel: 28 tonn
- Antall funn: 96 631

Arctic Cleanup gjennomføres med tilskudd fra Klima – og miljødepartementet og støtte fra Ocean Conservancy.

Ekspedisjonen besøkte to av WWFs baser for frivillige ryddere i Stöðvarfjörður og Siglufjörður, så vel som Reykjavik. Frivillige fra WWF deltok på flere av ryddeaksjonene og på deler av seilasen. I Reykjavik møtte HNR og ITSB islandske myndigheter for å diskutere erfaringer knyttet til marin forsøpling og tilrettelegging for frivillig opprydding.

### RESULTATER

Foreløpige observasjoner av elleve vannprøver viser indikasjoner på at det er syntetiske fibre (mikroplast) i flere av prøvene. Disse må undersøkes næyere for å kunne bekreftes og kvantifiseres.

### Resultater fra ryddeaksjonene på Island:

- Antall aksjoner: 5
- Antall kilo ryddet: 1 964
- Antall funn: 4 451

Gjenstander som stammer fra industri og fiskeri-næringen dominerer forsøplingen på Island, men personlig forbruk er også en kilde til forsøpling på øya.

Ryddeekspedisjonen ble gjennomført med støtte fra Norrøna og HNRs egne midler.



Arktisk ryddeekspedisjon sammen med In the Same Boat sommeren 2023. Foto: Hold Norge Rent



## 8 Annen aktivitet

I tillegg til Hold Norge Rents hovedaktiviteter har foreningen gjennomført en rekke andre tiltak og aktiviteter i 2023. Her følger en oversikt over et utvalg av disse.

### 8.1 Ryddeaksjoner i egen regi

Hvert år gjennomfører HNRs administrasjon et knippe ryddeaksjoner i egen regi med hele eller deler av administrasjonen. Disse kommer i tillegg til ryddeaksjonene som administrasjonen og styret deltar på i forbindelse med HNRs nasjonale ryddedugnader.

HNRs administrasjon gjennomførte følgende ryddeaksjoner i 2023:

- 27. april: Nitelva i Lillestrøm (HNRs adopsjonsområde)
- 08. juni: Hernestangen i Drammensfjorden i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd
- 13. juni: Nitelva i Lillestrøm (HNRs adopsjonsområde)
- 07. september: Nitelva i Lillestrøm (HNRs adopsjonsområde)
- 25. september: Ekebergskrenten i Oslo
- 29. september: Granåsen i Trondheim
- 01. desember: Skippergata i Oslo
- 05. desember: Karl Johans gate i Oslo

Rydding i egen regi er viktig for å opprettholde og videreutvikle kompetansen til HNRs administrasjon. Praktisk erfaring fra opprydding gir konkret erfaring med bruken av Rydde og praktisk kunnskap om gjennomføring av ryddeaksjoner, så vel som å opprettholde innsikten i forsøplings situasjonen i Norge.

Vi ryddet 213 kg i løpet av våre åtte ryddeaksjoner i 2023.

HNRs ryddeaksjoner i egen regi gjennomføres med støtte fra Handelens Miljøfond.

Topp 10 funn HNRs adopsjonsområde langs Nitelva i Lillestrøm

	Antall funn		Antall funn
<b>1</b> Sigarettneiper	726	<b>6</b> Lokk/korker	113
<b>2</b> Bomullspinner	637	<b>7</b> Godteriemballasje	100
<b>3</b> Uidentifiserbare plastbiter	420*Æ	<b>8</b> Biomedier rensfiltere	97
<b>4</b> EPS (isopor)	195**	<b>9</b> Emballasje hygieneartikler	57
<b>5</b> Snusposer	129	<b>10</b> Matemballasje	48

Tabell 11: Topp 10 funn basert på data fra fem ryddeaksjoner i perioden 2021–23.

\* hvorav 370 er under 50 cm, \*\* hvorav 135 er under 5 cm.

### 8.2 Organisasjonsutvikling

HNR inviterer til dugnad mot forsøpling gjennom medlemskap. Medlemsverving og medlemspleie er prioriterte oppgaver for foreningen.

Målgruppene for medlemsrekruttering er primært kommuner, avfallsbransjen, miljøbevegelsen, friluftslivet og relevante bransjeorganisasjoner, stiftelser, institusjoner og bedrifter.

Medlemsveksten fortsatte i 2023, og ved utgangen av året hadde antallet medlemmer økt fra 125 til 136 medlemmer.

Årsmøtet er HNRs øverste organ, og i 2023 fant årsmøtet sted onsdag 26. april. Alle hovedmedlemmer har forslags-, møte-, tale- og stemmerett til årsmøtet. Støttemedlemmer har møte- og talerett.

#### MEDLEMSARBEID

HNR har som mål å holde medlemmene løpende oppdatert med relevant informasjon, og i 2023 sendte administrasjonen ut ni medlemsbrev.

HNR skal også bistå medlemmene fortløpende i arbeidet mot forsøpling. Administrasjonen bistår både med organisering og gjennomføring av ryddeaksjoner og med råd og veiledning i forbindelse med medlemmenes forebyggende arbeid mot forsøpling.

#### ÅRETS MEDLEM I HOLD NORGE RENT

Grønt Punkt Norge (GPN) ble kåret til årets medlem i 2023 for returordningens verdifulle og fremtidsrettede arbeid med design mot forsøpling og fokus på forsøplingsrisiko.

GPN har vært medlem av HNR siden etableringen i 2014 og har også bidratt med sponsormidler til HNRs arbeid i en årrekke. GPN har vært en trofast og avgjørende støttespiller for HNR, og i 2023 bidro GPN inn i prosjektet «Design mot forsøpling» med en ekstraordinær innsats gjennom utviklingen av designguiden mot forsøpling.

#### STRATEGIARBEID

I 2023 har HNRs administrasjon prioritert strategiarbeid. Administrasjonen har utviklet en skreddersydd kommunikasjonsstrategi og har formet strategier



Kåring av årets medlem. Foto: Grønt Punkt Norge

både for arbeid med kommuner og arbeid med næringslivet.

Kommunikasjonsstrategien skal bygge opp under målene i foreningens strategiplan for perioden 2023–25 og skal styrke foreningens visjon om et forsøplingsfritt Norge. HNR skal oppfattes som en nyansert og seriøs aktør med tyngde, og foreningen skal være en pålitelig kilde til kunnskap om forsøpling. Kommunikasjonen skal videre bidra til å engasjere og mobilisere til aktivitet og øke oppslutningen rundt frivillig rydding av søppel i Norge.

#### HNRs strategi for arbeid med kommuner skal:

- bidra til å redusere forsøpling i norske kommuner gjennom kunnskapsheving, forebygging og opprydding
- øke kjennskapen til HNR og hva foreningen kan tilby kommunene
- rekruttere flere kommunemedlemmer



HNRs strategi for arbeid med næringslivet skal:

- sørge for at næringslivet engasjerer seg i kampen mot forsøpling
- bidra til at næringslivet reduserer forsøpling fra egen virksomhet
- øke kunnskapen om forsøpling hos næringslivet
- øke kjennskapet til HNR og hva foreningen kan tilby næringslivet
- skape grobunn for fruktbare sponsorsamarbeid

#### BÆREKRAFT

HNR skal bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling gjennom arbeid mot forsøpling, og HNR skal selvsagt også sørge for at foreningens egen virksomhet er bærekraftig og bidrar til en bærekraftig utvikling.

I 2023 signerte HNR derfor Skifts «10 prinsipper for et mer sirkulært næringsliv» og implementerte disse i egen virksomhet<sup>27</sup>.

I tillegg signerte HNR Grønnvaskingsplakaten som skal tilrettelegge for å bygge kompetanse på god og troverdig kommunikasjon<sup>28</sup>.

### 8.3 Flytting

HNRs administrasjon har vært samlokalisert med Avfall Norge i Nedre Vollgate siden etableringen av administrasjonen i 2015. Samlokaliseringen har fungert meget bra for HNR og har vært et viktig bidrag til foreningens utvikling.

I 2023 førte endringer i Avfall Norges virksomhet til behov for mer plass, og HNR måtte dessverre flytte ut. Etter en omfattende prosess med hjelp fra Kvadrat Eiendom, landet administrasjonen lokaler i Karl Johans gate 5.

Lokalene er totalrehabilitert i henhold til HNRs ønsker og behov, og mens lokalene ble bygget om og pusset opp, flyttet administrasjonen inn i midlertidige lokaler i Storgata i Oslo.

HNR flyttet inn i de nye lokalene i Karl Johans gate 1. november 2023.

<sup>27</sup> <https://holdnorerent.no/10-prinsipper-for-et-mer-sirkulaert-naeringsliv>

<sup>28</sup> <https://www.gronnvasking.no>







Studietur til Brussel. Foto: Hold Norge Rent

## 9 Administrasjonen

Fra og med 1. november 2023 er Hold Norge Rents administrasjon lokalisert i Karl Johans gate 5 i Oslo.

Ved utgangen av 2023 hadde HNR ni faste fulltidsstillinger og tre midlertidige fulltidsstillinger:

### DAGLIG LEDER

**Lise Keilty Gulbransen**

### ADMINISTRASJONS- OG ORGANISASJONS-AVDELINGEN

**Randi Alsos**

(avdelingsleder)  
økonomi- og administrasjonsleder

**Carl Pedersen**

partneransvarlig  
programansvarlig Min bit av Norge

**Daniel Tjønn Thingvoll**

prosjektleder

### KOMMUNIKASJONS-AVDELINGEN

**Merethe Hommsgård**

(avdelingsleder)  
kommunikasjonsleder

**Kine Lillerud**

kommunikasjonsrådgiver  
programansvarlig #likefinsomfør

**Kjersti Valland Therkildsen**

(fødselspermisjon)  
markedsføringsrådgiver  
Vikar: Maria Waagsnes

### FAGAVDELINGEN

**Mari Mo Osterheider**

(avdelingsleder)  
fagleder forebygging og opprydding  
programansvarlig Kunnskapsbasen

**Heidi Gromstad**

prosjektleder opprydding

**Malin Stapnes Dahl**

prosjektleder marin forsøpling og analyse

**John Harald Sand**

prosjektleder landforsøpling og kartlegging  
programansvarlig Refusjonsordningen

**Astrid Kordal Næss**

prosjektleder næringsliv og kommuner

### KURS

I 2023 deltok HNRs administrasjon på heldagsworkshop om samarbeid med Efw Hagström.

### STUDIETUR

Administrasjonens studietur gikk til Belgia i 2023. Her møtte vi blant annet Norges EU-delegasjon og vår søsterorganisasjon Mooimakers for kunnskaps- og erfaringsutveksling. Hele administrasjonen deltok også på konferansen Stop Litter Now! Summit i regi av Clean Europe Network.



# 10 Årsregnskap

Hold Norge Rent er medlemmer av Innsamlingskontrollen, og foreningen fører derfor aktivitetsregnskap.

## Anskaffede Midler

Medlemskontingent	1 207 150
Driftstilskudd	2 177 177
Tilskudd/støtte øremerket	12 159 324
Innsamlede midler, gaver m.m.	533 459
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter	3 051 914
<b>Sum anskaffede midler</b>	<b>19 129 024</b>

## Forbrukte midler

Kostnader til anskaffelse av midler	473 168
Kostnader til organisasjonens formål	15 760 386
Administrasjonskostnader	2 841 372
<b>Sum forbrukte midler</b>	<b>19 074 927</b>

**Aktivitetsresultat** **54 097**

## Disponeringer av formålskapital

Formålskapital med selvpålagte restriksjoner	0
Annen formålskapital	54 097
<b>Sum overføringer</b>	<b>54 097</b>

Formålsprosent: 83 prosent  
Administrasjonsprosent: 15 prosent  
Innsamlingsprosent: 94 prosent

### Skattefradrag for gaver

HNR er godkjent etter skattelovens § 6-50, og bedrifter og privatpersoner som gir pengegaver

til HNR kan nå kreve fradrag i skattepliktig inntekt for gaven.

Alle bedrifter og privatpersoner som har gitt en gave på minimum 500 kroner, og som har ønsket at dette skal registreres, er rapportert inn til Skattedirektoratet.

## Appendiks 1

# Før fuglene kommer- avdelinger

FFK har avdelinger på følgende steder:

- FFK Oslofjorden under ledelse av Oslofjordens Friluftsråd
- FFK Agder i regi av Våre Strender, Universitetet i Agder og Norsk Zoologisk Forening Sørlandsavdelingen
- FFK Rogaland i regi av Jæren Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Clean Shores Global og Strandryddeaksjonen Haugalandet
- FFK Vestland i regi av Bergen og Omland Friluftsråd og Norges Miljøvernforbund
- FFK Sogn og Fjordane i regi av Fjordane Friluftsråd
- FFK Møre og Romsdal i regi av Runde Miljøsentere
- FFK Troms og Finnmark i regi av Ren Kyst og Vadsø atletklubb





Bildeaksjon i HNRs adopsjonsområde. Foto: Hold Norge Rent

## Appendiks 2: Oversikt over adopterte områder per 31.12.2023.

Fylke	Adopsjonsgruppe	Adopsjonsområde	Kommune
Agder	SMI-skolen, Avdeling Furukollen	Storesand	Grimstad
Agder	Alve Vel	Timmerstø	Arendal
Agder	Arendal Soroptimistklubb	Vestre Breidbukta	Arendal
Agder	Arendal Venstre	Barbu park	Arendal
Agder	Aust-Agder Turistforening	Lyngør	Tvedestrand
Agder	Bjelland Fiskeforening	Bottstangen	Arendal
Agder	Brattekleiv skipsverft	Brattekleiv Skipsverft	Arendal
Agder	Buøyas venner - Våre Strender	Buøen	Arendal
Agder	Caroline Julie Jensdatter Helljesen	Flødevigen	Arendal
Agder	Cecilie Holm Nilsen familie	Ausa, Langviga, Lillehavn på Hisøya	Arendal
Agder	DNB Eiendom	Storesand	Grimstad
Agder	Drottningborg VGS	Drotningviga	Grimstad
Agder	Drømmevika og Blåbærskogen naturbarnehager	Furøya	Tvedestrand
Agder	Dypvåg barneskole 4. og 6. trinn	Dypvåg brygge	Tvedestrand
Agder	Dypvåg Vel	Halsholmene	Tvedestrand
Agder	Evie Demetriou og Robert Hansen	Sørsvannet	Arendal
Agder	Familien Bø-Mørland	Dyviga	Arendal
Agder	Familien Flaath	Sømskilen	Grimstad
Agder	Familien Stub	Langholmen	Tvedestrand
Agder	Familien Hiis	Vragviga	Arendal
Agder	Familien Huvnes	Stølviga	Arendal
Agder	Familien Johnsen	Marivollbukta (Paradisbukta)	Grimstad
Agder	Familien Sevic	Spornesstranda	Arendal
Agder	Familien Trondsen	Graudviga	Arendal
Agder	Familien Arnesen	Bukkevig	Arendal
Agder	Fevik 1. speidergruppe Speideren	Grefstadviga	Grimstad
Agder	Fremtiden i Våre Hender Arendal	Spornesstranda	Arendal
Agder	Frode Repstad	Indre Maløya	Grimstad
Agder	GARD AS	Merdø	Arendal
Agder	Gjeving Vel	Vestre Flatskjæra	Tvedestrand
Agder	Grimstad Motorbåtforening	Grømbukta	Grimstad
Agder	Grimstad MSK Speidergruppe	Lille Groos	Grimstad
Agder	Grimstad uten Søppel	Groosneset	Grimstad
Agder	GUP	Lille Gjessøya	Arendal
Agder	Hitterøy Kystlag	Rasvågveien	Flekkefjord
Agder	Hold Fidjelandsvannet rent	Fidjelandsvannet	Sirdal
Agder	Homborsund Fyrs Venner	Grønningen og Store Grønningen	Grimstad
Agder	Horness Skog og havkajakklubb	Store Pærene	Tvedestrand
Agder	Jappa skole	Goosebekken	Grimstad
Agder	Karistranda	Karistranda	Kristiansand
Agder	Kileheia United	Skarekilen	Arendal
Agder	Kjøpmann Pedersen (Pers Brygge)	Lange Terneskjær	Tvedestrand
Agder	KOTE Null	Trollkolholmene	Tvedestrand
Agder	Krabben Ryddelag	Røykpynten	Arendal
Agder	Kringsjø Skole	Kvarenesstranda / Kvarodden	Kristiansand
Agder	Lille Lyngør	Ytre Maløya	Grimstad
Agder	Lyngmyr U. skole 9. trinn	Bertesnes	Tvedestrand
Agder	Lyngørporten Hotell	Einarsvika	Tvedestrand
Agder	Made on Sandøya. Linn Zwiglmeyer	Kvernskjærholmene	Tvedestrand
Agder	Moava AS	Kjellviga	Grimstad
Agder	Nedenes skole	Jerkholmen	Arendal
Agder	NOF Aust-Agder	Bjellandstranda	Arendal
Agder	Normannvik Vel	Normannvik - Heller til Dalsbukta	Tvedestrand
Agder	Planetpatruljen	Karistranda	Kristiansand
Agder	Ragg	Mærholmen	Tvedestrand
Agder	Risør seilforening	Finnøya	Risør
Agder	Ryvingens venner	Ryvingen	Lindesnes
Agder	Sandum skole	Hove, Handicapstranda til Canvas Hove	Arendal
Agder	Songe Motorbåtforening	Kvitebergholmen	Tvedestrand
Agder	Songvaar Fyrs Venner	Hellersøya i Søgne (Songvår Fyrstasjon)	Kristiansand
Agder	St. Franciskus barneskole	Hasselstangen	Grimstad
Agder	Steinerskolen	Torsplass	Arendal
Agder	St. Franciskus skole	Kittelsbukta	Arendal
Agder	STH Sam Eyde VGS	Rullesteinstranda mellom Krossen og Sæta på Hove	Arendal
Agder	Stine Sofies Stiftelse	Herøysund	Grimstad
Agder	Strand Hotell	Strand Hotel	Grimstad
Agder	TeamTec	Ytre Speken	Tvedestrand
Agder	Tyrilli Arena Arendal	Skjelbergholmene	Arendal
Agder	Veste Sandøya Barnehage	Østre Håholmene	Tvedestrand
Agder	Voksenskolen	Morviga	Grimstad
Agder	Våre Strender	Hoveodden ytre	Arendal
Agder	Våre Strender	Vikkilen	Grimstad
Agder	Våre Strender	Hellsviga	Arendal
Agder	Våre Strender	Graudviga	Arendal
Agder	Våre Strender	Fagerhei	Tvedestrand
Agder	Våre Strender	Ærøya	Arendal
Agder	Våre Strender	Tromlingene	Arendal
Agder	Våre Strender - Frisøyas venner	Frisøy	Arendal
Agder	Våre Strender - Roligheden Skole	Nerte	Arendal
Innlandet	Eplehuset Gjøvik	Mjøspromenaden	Gjøvik
Innlandet	Lund SFO	Lund skole og SFO	Løten
Innlandet	Plastpiratene Innlandet	Oppstad	Sør-Odal
Møre og Romsdal	BTS gjeng	Merkeset	Ålesund
Møre og Romsdal	Eplehuset MOA	Vasstrandvegen/ Lillevannet	Ålesund
Møre og Romsdal	Glamox	Spjelkaviknes	Ålesund
Møre og Romsdal	Munkevilla	Rysseneset på Moltustranda	Herøy
Møre og Romsdal	Naturkompaniet Ålesund	Amfi Moa Øst	Ålesund
Møre og Romsdal	Nordic Wildfish	Oksebåsen	Giske
Møre og Romsdal	Optimar AS	Kalvøya	Ålesund
Møre og Romsdal	Plastfritt Hav	Grasøya	Ulstein
Møre og Romsdal	Spesialagent Bjørnar i miljøagentane	Almestad	Sande



Møre og Romsdal	Søre Bjørnsund	Søre Bjørnsund	Hustadvika
Møre og Romsdal	Torgersen Andreassen	Storehaugen	Sande
Møre og Romsdal	Valanryddegruppe	Valan	Kristiansand
Møre og Romsdal	Ålesund Seilforening	Ålesund Seilforening	Ålesund
Nordland	CIMÓRAE NORDLYSKVAIAR	Kakevika	Beiarn
Nordland	Eplehuset Bodø	Hundremeterskogen	Bodø
Nordland	Familien Glum rydder nordstranda på Kjerringvatn	Kjerringvasstjøenna	Hamarøy
Nordland	Korsnes strand	Korsnesveien	Hamarøy
Nordland	Kystlaget Salta	Paradisbukta til Skipphalsen mm	Bodø
Nordland	Larsvikas venner	Larsvika	Bodø
Nordland	Lauksund	Lauksund/Ulvøy sør	Hadsel
Nordland	Pedersen/Martinsen	Snarsetveien	Bø
Nordland	Tangsprellen barnehage	Naustvika	Øksnes
Nordland	Tronesvaktene	Troneshuku	Sortland
Oslo	Bjørsvika	Bjørsvika	Oslo
Oslo	Clean Coast Anglers og Oslo International School	Grünerhagen, Akerselva	Oslo
Oslo	Eplehuset Aker Brygge	Eplehuset Aker Brygge bit av Norge	Oslo
Oslo	Eplehuset Bedrift og Utdanning	Torggata, Youngstorvet, Oslo Domkirke, Stortorvet	Oslo
Oslo	Eplehuset Hegdehaugsveien	Uranienborgparken	Oslo
Oslo	Eplehuset Oslo City	Eplehuset Oslo Citys bit av Norge	Oslo
Oslo	Eplehuset Service Oslo og Admin	Storgata 1 & Operaen	Oslo
Oslo	Eplehuset Storgata 17	Eplehuset Storgata 17 - Nærområde	Oslo
Oslo	Heidi og Eirik rydder	Tunfaret	Oslo
Oslo	Kalbakken ryddegruppe	Øvre Kalbakken	Oslo
Oslo	KNS Seilsportsenter Ulabrand	KNS Seilsportsenter Ulabrand	Oslo
Oslo	Oslo Kajakklubb	Bestumkilen	Oslo
Oslo	Oslo venn	Bygdøy sjøbad	Oslo
Oslo	Paradisskogen	Paradisskogen	Oslo
Oslo	Sens Arbeidsinkludering	Sagene Torshov	Oslo
Oslo	SFS	Østensjøvannet	Oslo
Oslo	SFS 2	Steinbruvannet	Oslo
Rogaland	British International School Stavanger	Vaulen bade plass	Stavanger
Rogaland	Clean Shores Randaberg	Sandestrand i Randaberg	Randaberg
Rogaland	Clean Shores Sola	Tjorastrand	Sola
Rogaland	Clean Shores Stavanger	Sandvågen på Hundvåg i Stavanger	Stavanger
Rogaland	Gunnar Forus	Shekka	Sandnes
Rogaland	Karmøy Kommunes Miljøpatrulje	Tjøsuvollvatnet	Karmøy
Rogaland	Løyningsvågens ryddegruppe	Løyningsvågen	Eigersund
Rogaland	Norlights Montessoriskole Stavanger	Solastranden	Sola
Rogaland	Plastplukkeriet	Luravika	Sandnes
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Lådervik	Strand
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Langøy	Stavanger
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Sauøy	Stavanger
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Hegraberg	Stavanger
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Tingholmen	Sandnes
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Little Teistholmen	Sandnes
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Lindøy	Stavanger

Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	Holmavika	Sandnes
Rogaland	Seald	Godalen	Stavanger
Rogaland	Seald	De Gamle Dokkene	Stavanger
Rogaland	Tananger ungdomsskole – Sammen skaper vi fremtiden.	Tananger	Sola
Rogaland	Team Sverd i fjell	Sverd i fjell – Mølleberget	Stavanger
Troms og Finnmark	7 trinn Skjervøy barneskole	Finneidet	Skjervøy
Troms og Finnmark	Ann Kristins sankthans-vik	Vargvika øst	Berlevåg
Troms og Finnmark	Bo Eide	Kjerkekeila	Tromsø
Troms og Finnmark	Eplehuset Tromsø	Prestvannet	Tromsø
Troms og Finnmark	Forsøl Barnehage	Sandbukta	Hammerfest
Troms og Finnmark	Grindvollen	Norum	Tromsø
Troms og Finnmark	Hesseng Velforening	Hesseng	Sør-Varanger
Troms og Finnmark	Kåfjord Bygdelag	Auskarnes	Alta
Troms og Finnmark	Lena Gunnarsen og språkelever fra Kongsbakken videregående skole	Fjæra ved flyplassen, Langnes	Måsøy
Troms og Finnmark	Likholmens venner	Likholmen	Tromsø
Troms og Finnmark	Marthe Larsen Haarr	Stornes	Nordreisa
Troms og Finnmark	Mellomtrinn Hansnesskole	Grågårdsbukta	Karlsøy
Troms og Finnmark	Miljøaksjon Balsfjord	Sørkjoseleira naturreservat	Balsfjord
Troms og Finnmark	Munkesteinen	Tovikstranda	Tjeldsund
Troms og Finnmark	Måken Jonathan Johansen	Melkøysundtunnelen	Hammerfest
Troms og Finnmark	Polarstjerna 4H	Straumfjord vest	Nordreisa
Troms og Finnmark	Prestøya barnehage	Bjørkeveien	Sør-Varanger
Troms og Finnmark	PwC Tromsø	Troms fylke	Tromsø
Troms og Finnmark	Ren Kyst	Røssholmen	Tromsø
Troms og Finnmark	Ren Kyst	Grindøya	Tromsø
Troms og Finnmark	Rossmollfjæra	Fiskergata	Hammerfest
Troms og Finnmark	Saltkråka	Sandstrand	Tjeldsund
Troms og Finnmark	Saltkråka	Skuvsvika	Harstad
Troms og Finnmark	Saria R.Ahmadi	Storberget og laupstadstranda	Ibestad
Troms og Finnmark	Skjåvika	Skjåvika	Tromsø
Troms og Finnmark	Stappogieddi Tur og Ryddelag	Skarvbergtunnelen	Porsanger
Troms og Finnmark	Stappogieddi Tur og Ryddelag	Ståhpogieddi	Tana
Troms og Finnmark	Team Storvika	Storvika	Senja
Troms og Finnmark	Tromsø havpadleklubb	Store Grindøya	Tromsø
Troms og Finnmark	Vadsø atletklubb	Vadsøya natur og kulturminneområde	Vadsø
Troms og Finnmark	Valvika Explorers	Valvika	Harstad
Troms og Finnmark	Vanna Montessoriskole	Vannareid	Karlsøy
Trøndelag	Eplehuset Hovedkontor	Leangen	Malvik
Trøndelag	Eplehuset Midtbyen	Eplehuset Midtbyens bit av Norge	Trondheim
Trøndelag	Eplehuset Solsiden	Dokkparken	Trondheim
Trøndelag	Jesper	Stavnevegen	Trondheim
Trøndelag	Kidney-rescue	Elsterparken	Trondheim

Trøndelag	Midtsand Vel	Midtsand, Midtsandtangen, Rota og Nedre Vuluvegen	Malvik
Trøndelag	Naturvernforbundet i Namdalen	Nordsjøkåren	Namsos
Trøndelag	Ottestua	LitjSauholmen	Frøya
Trøndelag	Stranddama	Djupvika	Frøya
Trøndelag	Torp	Torpbakken	Malvik
Vestfold og Telemark	Brukerutvalget på Langøytangen fyr	Langøytangen	Bamble
Vestfold og Telemark	Eplehuset Herkules	Melumvegen	Skien
Vestfold og Telemark	For fremtiden	Hellesøya	Sandefjord
Vestfold og Telemark	For fremtiden	Havneholmen	Sandefjord
Vestfold og Telemark	Fossing Jaktlag	Kjærstad	Kragerø
Vestfold og Telemark	Frelsesarmeen Skjærgårds-tjeneste Tønsberg	Masseløy	Færder
Vestfold og Telemark	Holtan ungdomsskole	Langgrunn	Horten
Vestfold og Telemark	Langesundsfjorden kystlag	Stranda	Bamble
Vestfold og Telemark	Larvik Dykke klubb	Gonsbukta og Peilkanbukta	Larvik
Vestfold og Telemark	Larvik dykkeklubb	Vadskjæret og Tollerodden	Larvik
Vestfold og Telemark	Larvik Dykkeklubb	Vestre brygge med Indre havn mot Skottebrygga	Larvik
Vestfold og Telemark	Reefside	Stavern	Larvik
Vestfold og Telemark	Renslige Venners Forening	Ramn østre	Larvik
Vestfold og Telemark	Sandefjord Dykkerklubb	Svenner	Larvik
Vestfold og Telemark	Sandefjord Dykkerklubb Rauer	Rauer	Larvik
Vestfold og Telemark	Sandefjord Dykkerklubb Ula til Kjerringvik	Sandvikodden	Larvik
Vestfold og Telemark	Sandefjord Dykkerklubb Yxnøy	Ravnereiråsen	Sandefjord
Vestfold og Telemark	Sandvika fritt for strandsjøppel	Sandvika	Larvik
Vestfold og Telemark	Skagerak International School	Roabukta Asnes	Sandefjord
Vestfold og Telemark	Smørbergstranda	Smørbergstranda	Tønsberg
Vestfold og Telemark	Stølestranda ryddelag	Stølestranda	Kragerø
Vestfold og Telemark	Svinevika strandryddelag	Svinevika	Larvik
Vestfold og Telemark	SydHavna Vel	Malurtodden, Havna - Tjøme	Færder
Vestfold og Telemark	Team Presterødikilen	Presterødikilen naturreservat	Tønsberg
Vestfold og Telemark	Vera Mansion & Strandrydding	Strandinga	Sandefjord
Vestland	5AB - Vadmyra skole	Bjørndalsbrotet	Bergen
Vestland	Bautens venner	Indre Kvalheim - Kvalheimssanden og Kvalheimsfjæra	Kinn
Vestland	Bergen og Omland Friluftsråd	Helleneset	Bergen
Vestland	Bergen Seilforening	Bergen Seilforening	Bergen
Vestland	Clean Shores	Raunane	Bergen
Vestland	Clean Shores	Flatøyna/Raunane lykt	Bergen
Vestland	Clean Shores	Ospøy med Vardholmen	Bergen
Vestland	Clean Shores	Bjelkarøy-Buarøy	Øygarden
Vestland	Clean Shores	Horsøy	Øygarden
Vestland	Clean Shores	Kuholmen	Bergen
Vestland	Clean Shores	Nordre Egdholmen	Bergen
Vestland	Clean Shores	Store Kinna	Øygarden
Vestland	Clean Shores Bergen	Vestland fylke	Bergen

Vestland	Eplehuset Bergen	Fredriksberg	Bergen
Vestland	Eplehuset Lagunen	Smøråsfjellet	Bergen
Vestland	Eplehuset Åsane	Liavatnet	Bergen
Vestland	Familien Matland	Toskavegen	Alver
Vestland	Furehaugen barnehage	Sjurvika – Søre Ådlandsvik	Askøy
Vestland	Grøn Integrering	Sagastranda	Stad
Vestland	Gåsneset ryddelag	Gåsneset	Austevoll
Vestland	Halkidis	Iglavatnet	Bergen
Vestland	Hjellestad Seilforening	Hjellestad Seilforening	Bergen
Vestland	Holsnøy Kystlag	Kletten	Alver
Vestland	ISB ECO Committee	International School of Bergen	Bergen
Vestland	Lamholmen	Lamholmen	Austrheim
Vestland	Min bit av Osterøy	Søre del av Osterøy	Osterøy
Vestland	Naturvernstudentene i Bergen	Høyden	Bergen
Vestland	Norges Miljøvernforbund	Gulletåna	Øygarden
Vestland	Os Seilforening	Os Seilforening	Bjørnafjorden
Vestland	Spireviken lille	Spireviken lille	Bjørnafjorden
Vestland	Strandgaten Bergen	Bergen vannstandsmåler	Bergen
Vestland	Tam Njff Hordaland	Skogsosen, og området fra Turøy til Rabbarosen	Øygarden
Vestland	Vimmelvik	Bruvikvegen	Osterøy
Vestland	World Saving Hustle	Jessicavika	Øygarden
Vestland	World Saving Hustle	Nordre og Søre Knappevågen	Øygarden
Viken	Drøbak kajakklubb	Håøya sør-sørvest	Frogn
Viken	Eplehuset CC Vest	Eplehuset CC Vest bit av Norge	Bærum
Viken	Eplehuset Drammen	Gulskogensenter	Drammen
Viken	Eplehuset Fredrikstads bit av Norge.	Kirkeparken	Fredrikstad
Viken	Eplehuset Sandvika	Claude Monets alle	Bærum
Viken	Eplehuset Ski	Torget i Ski	Nordre Follo
Viken	Fet Svømmeklubb	Gansbruket	Lillestrøm
Viken	Four Seasons	Skomakerskjæra	Hvaler
Viken	Haga Golf	Haga Golf	Bærum
Viken	Haldens Flittige Hjelper	Eskevikken fra Sauøysundet til Engevika	Halden
Viken	Hold Norge Rent	Nitelva – Sørlivika	Lillestrøm
Viken	Kobbekjær ryddegruppe	Kobbekjær	Asker
Viken	Naturvernforbundet i Halden	Referansestrand ved Revodden i Halden	Halden
Viken	Nesodden Kajakklubb	Søndre Skjælholmen	Nesodden
Viken	Oslofjordens Friluftsråd	Nordre Langåra	Asker
Viken	Plast Piratene SørØst	Hutholmsundet	Fredrikstad
Viken	Risens venner	Suselia og Risdalsåsen	Drammen
Viken	Sagelva x Eplehuset	Sagelva	Lillestrøm
Viken	Sprøyt Sandvika	Sandvika Sentrum – Kadettangen	Bærum
Viken	Strandryddeaksjonen	Tyska og Hollenderen	Halden
Viken	The Litas Oslo	Gamle Mossevei	Nordre Follo
Viken	Vollen Strandryddegruppe	Vollen bade plass	Asker
Utlandet	The Fjord Clean Up	Aker Brygge / Tjuvholmen	Utlandet



# Appendiks 3: Hold Norge Rents implementering av Skifts 10 prinsipper for et mer sirkulært næringsliv

**Skift har lansert 10 prinsipper for et mer sirkulært næringsliv, og Hold Norge Rent har signert disse. Vi arbeider med forsøpling og for oss er det derfor spesielt viktig at vi tetter lekkasjene i den sirkulære økonomien.**

**Vi ønsker å gå foran med et godt eksempel og oppfordrer andre til å signere. Under kan du lese hvordan prinsippene skal integreres konkret i Hold Norge Rents arbeid internt og opp mot næringslivet og kommunen.**

## 1. Aktiv ledelse for en sirkulær økonomi

Bygge kompetanse ved at hver ansatt skal delta på minimum én relevant konferanse eller ett relevant seminar eller kurs årlig

Delta i minst ett prosjekt eller samarbeid som fokuserer på å stoppe lekkasjene fra sirkulærøkonomien

Knytte forsøpling opp mot de tre plane-tære krisene som er definert av FN

## 2. Vri eksisterende forretningsmo-deller til sirkulære varianter

Arbeide aktivt med å stoppe lekkasjene fra sirkulærøkonomien (forsøpling)

Stille krav om sirkularitet til leverandører, samarbeidspartnere og medlemmer

## 3. Utvikle produkt- og tjenestepor-tefølje til sirkulære modeller

Utarbeide sjekklister for bærekraftige arrangementer

Bidra til at våre samarbeidspartnere kan bli mer sirkulære ved å ta i bruk våre produkt- og tjenestepor-teføljer, slik som

- kampanjen #likefinsomfør
- kunnskapsbasen
- konsepter om forsøpling slik som årsakskartet, forsøplingslivsløpet, forsøplingsrisiko, tiltakspyramiden mot forsøpling
- prinsipper for design mot forsøpling

## 4. Regenerative prosesser

Øke gjenbruk av ryddehansker  
Oppfordre internt og eksternt til å fylle opp søppelposer, f.eks. oppfordre flere til å dele på en pose/sekk under ryddeaksjoner

## 5. Dele ressurser

Reise kollektivt og velge miljøvennlig reisealternativ så langt det lar seg gjøre

## 6. Behandle egne eiendeler for maksimal livsglede, ressursutnyttelse og gjenbruk

Oppfordre internt til å kjøpe brukt – f.eks ved julekalender

Være bevisst på dette i egne arrangementer

Ha en bærekraftsansvarlig for Hold Norge Rent-konferansen

Øke bruk av flergangsemballasje i egen regi

Stille krav til leverandør ved innkjøp av produkter

## 7. Gjøre mer sirkulære innkjøp

Unngå å kjøpe inn utstyr, for eksempel bannere med årstall, som blir utdatert

Bruktinnkjøp fremfor nye møbler, annet inventar og utstyr

## 8. Arbeide for rammebetingelser som gir økt sirkularitet

Bidra med høringsinnspill som fremmer sirkularitet gjennom færre lekkasjer fra sirkulærøkonomien

## 9. Samarbeide opp- og nedover og på tvers av verdikjeder for å maksimere sirkularitet

Fasilitere til tverrfaglige møteplasser, for eksempel

Hold Norge Rent-konferansen

Delta i relevante nettverk

## 10. Prioritere teknologiutvikling og en datadrevet sirkulærøkonomi

Benytte digitale løsninger og tjenester der det er mer bærekraftig, for eksempel billetter, kontrakter osv., og digitale møter

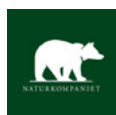
Arbeide for lavt digitalt fotavtrykk, for eksempel sletting av utdaterte filer og e-post



Tusen takk til våre samarbeidspartnere og  
til alle som støttet vårt arbeid i 2023



Grønt Punkt Norge



Hold Norge Rents arbeid ble også  
støttet av Norges sjømatråd i 2023.

